

34 Raport półroczny

Rozwój stosowanych w Unii Europejskiej procedur i praktyk w zakresie kontroli parlamentarnej

Przygotowany przez sekretariat COSAC i przedłożony:

LXIV Konferencji

Komisji do Spraw Unijnych

Parlamentów Unii Europejskiej

30 listopada - 1 grudnia 2020 r.

Pierwsza wersja opracowana przez sekretariat COSAC w dniu 16 października 2020 r., na podstawie odpowiedzi na ankietę rozesłaną do parlamentów/izb.

Konferencja Komisji do Spraw Unijnych Parlamentów Unii Europejskiej

SEKRETARIAT COSAC

MTY 06 R 010, 70 rue Montoyer, B-1047 Bruksela, Belgia

E-mail: secretariat@cosac.eu | Tel: +32 2 284 3776

Spis treści

WPROWADZENIE.....	iii
STRESZCZENIE.....	iv
ROZDZIAŁ 1 KONFERENCJA W SPRAWIE PRZYSZŁOŚCI EUROPY	1
ROZDZIAŁ 2 DOŚWIADCZENIA PŁYNAĆE Z PANDEMII COVID-19.....	14

WPROWADZENIE

Jest to trzydziesty czwarty raport półroczny przygotowany przez sekretariat COSAC.

Raporty półroczne COSAC

XXX posiedzenie COSAC zdecydowało, że sekretariat COSAC będzie przygotowywał poparte faktami półroczne raporty, które będą publikowane przed każdym posiedzeniem zwyczajnym konferencji. Raporty mają prezentować przegląd zmian w procedurach i praktykach stosowanych w Unii Europejskiej w zakresie kontroli parlamentarnej.

Wszystkie sprawozdania półroczne są dostępne na stronie IPEX, pod linkiem do danego posiedzenia.

Treść dwóch rozdziałów niniejszego raportu półrocznego opiera się na informacjach przekazanych przez parlamenty narodowe państw członkowskich Unii Europejskiej oraz przez Parlament Europejski. Termin przesyłania odpowiedzi na kwestionariusz do 34 Raportu półrocznego ustalono na 25 września 2020 r.

Zarys raportu został przyjęty na spotkaniu trojki prezydencji COSAC, które odbyło się w dniu 13 lipca 2020 r., w Berlinie, w trybie zdalnym.

Co do zasady, sprawozdanie nie odnosi się do wszystkich parlamentów lub izb, które udzieliły odpowiedzi na dane pytanie. Zamiast tego przedstawia przykłady ilustracyjne.

Warto zauważyć, że w niektórych przypadkach, przy pytaniach wielokrotnego wyboru, respondenci mogli udzielić kilku odpowiedzi. W ten sposób można wyjaśnić ewentualną rozbieżność pomiędzy całkowitą liczbą udzielonych odpowiedzi a całkowitą liczbą respondentów.

Kompletne odpowiedzi otrzymane od 36 na 39 parlamentów/izb parlamentów narodowych z 27 państw członkowskich i od Parlamentu Europejskiego, zamieszczono w Załączniku, który jest dostępny na stronie internetowej COSAC.

Uwagi dotyczące liczb

Na 27 państw członkowskich Unii Europejskiej, 15 posiada parlament jednoizbowy a 12 parlament dwuizbowy. Ze względu na współwystępowanie systemów jedno- i dwuizbowego, w 27 państwach członkowskich Unii Europejskiej działa łącznie 39 izb parlamentów krajowych.

Pomimo posiadania systemu dwuizbowego, parlamenty krajowe Austrii, Irlandii i Hiszpanii przekazały jeden komplet odpowiedzi na kwestionariusz, dlatego maksymalna liczba respondentów na każde pytanie, łącznie z Parlamentem Europejskim, wyniosła 37. Na kwestionariusz otrzymano łącznie 36 odpowiedzi.

STRESZCZENIE

ROZDZIAŁ 1: KONFERENCJA W SPRAWIE PRZYSZŁOŚCI EUROPY

Celem pierwszego rozdziału 34 Raportu półrocznego jest zebranie pomysłów pojawiających się w procesie przygotowania Konferencji w sprawie przyszłości Europy.

Według znacznej większości Parlamentów/Izb, w ich odnośnych krajach kwestia przyszłości UE była omawiana z wykorzystaniem różnorodnych form partycypacji obywatelskiej. Respondenci podawali takie formaty jak dialog publiczny i lokalne debaty, wysłuchania publiczne, fora eksperckie oraz platformy internetowe do zbierania propozycji lub składania petycji. Kilka Parlamentów/Izb opisało formaty nietypowe, na przykład wyrażanie opinii w księgach skarg i zażaleń bądź publiczne debaty z politykami w centrach handlowych.

Na pytanie o to, czy rezultaty takich wydarzeń zostały wykorzystane w ich odnośnych krajach, np. w formie środka legislacyjnego, w strategii komunikacyjnej bądź w inny sposób, około jedna trzecia respondentów odpowiedziało twierdząco, a pozostałe dwie trzecie stwierdziło, że tak się nie stało.

Większość odpowiadających Parlamentów/Izb stała na stanowisku, że w Konferencję, obok instytucji UE, parlamentów krajowych i obywateli należy włączyć przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i COSAC. Ponadto połowa odpowiadających Parlamentów/Izb wsparła ewentualny udział przedstawicieli środowiska akademickiego. Niektóre Parlamenti/Izby skupiły się szczególnie na młodych obywatelach, np. dzieciach, uczniach i na europejskiej młodzieży.

Wszystkie odpowiadające Parlamenti/Izby podzieliły pogląd, że w kontekście Konferencji w sprawie przyszłości Europy należy organizować wydarzenia zdecentralizowane oraz działania w państwach członkowskich i ich regionach.

Odpowiadając na pytanie o formę, jaką powinny przyjąć wydarzenia organizowane w państwach członkowskich Parlamenti/Izby w głównej mierze wskazywały jak ważne w poszerzeniu zasięgu Konferencji są platformy cyfrowe, w szczególności w obliczu sytuacji pandemicznej.

W odpowiedziach Parlamentów/Izb na pytanie o trzy zagadnienia Konferencji, na pierwszy miejscu znalazły się aspekty instytucjonalne, następnie ekologiczna transformacja i praworządność.

Znaczna większość Parlamentów/Izb zgodziła się, że oprócz tematyki nakreślonej we Wspólnej Deklaracji Instytucji Europejskich sama Konferencja również powinna mieć możliwość proponowania zagadnień do dyskusji.

Dwie trzecie Parlamentów/Izb wyraziło pogląd, że Konferencja powinna dotyczyć spraw instytucjonalnych.

Większość respondentów nie chciała, żeby debaty były ograniczane przez obowiązujące traktaty. W związku z tym wiele Parlamentów/Izb przedstawiło własne poglądy na temat możliwych zmian traktatowych, wskazując szereg obszarów, w których działania lub nowelizacja przepisów mogłyby przynieść korzystne zmiany, chociażby dzięki wprowadzeniu dodatkowych kompetencji do zarządzania kryzysami transgranicznymi, szczególnie w przypadku zagrożeń dla zdrowia.

Prawie wszystkie odpowiadające Parlamenti/Izby zgodziły się, iż przydatne byłoby by Parlamenti krajowe wymieniły poglądy na temat sprawozdań o praworządności, wydanych przez Komisję Europejską we wrześniu 2020 r. Większość Parlamentów/Izb zamierzało zająć się tymi sprawozdaniami podczas debat w komisjach.

RODZIAŁ 2: DOŚWIADCZENIA PŁYNĄCE Z PANDEMII COVID-19

Rozdział drugi 34 Raportu półrocznego COSAC omawia wnioski płynące z pandemii, w tym w szczególności sposoby w jakie państwa członkowskie i UE wsparły odbudowę gospodarek dzięki unijnym pakietom pomocowym ukierunkowanym na budżety publiczne, firmy i pracowników z myślą o przezwyciężeniu skutków kryzysu, budowaniu odporności i zapewnieniu sprawności UE w przyszłości.

Prawie połowa respondentów uznała, że kompetencje Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) powinny zostać poszerzone, podobnie jak miało to miejsce w przypadku Agencji FRONTEX, natomiast większość z pozostałych respondentów nie miała opinii w tej sprawie.

Poszczególne Parlamenti/Izby wskazywały różne rozwiązania służące zmniejszeniu uzależnienia UE od państw trzecich przy zakupach sprzętu ochronnego, leków i prekursorów farmaceutycznych. Najczęściej wybieraną opcją była relokacja procesów produkcyjnych do UE.

Warunki zamknięcia granic i przepływu towarów i osób oraz wymiana informacji znalazły się wśród różnych propozycji przedstawianych przez Parlamenti/Izby w związku z ewentualnym podejściem skoordynowanym, jakie miałyby służyć skuteczniejszemu powstrzymaniu rozprzestrzeniania się choroby w sytuacji pandemicznej. Równocześnie sporo respondentów uznało zasadność działań krajowych w takich sytuacjach.

Przeważająca większość respondentów uznała za stosowne przyjęcie ram prawnych dla scenariuszy przyszłych kryzysów powodowanych epidemią choroby zakaźnej lub innymi poważnymi sytuacjami kryzysowymi o podobnej skali, a kilkoro zaproponowało w tej sprawie udoskonalone ramy prawne.

Zgodnie z udzielonymi odpowiedziami, połowa Parlamentów/Izb rozważała możliwe sposoby skutecznego współdziałania państw członkowskich w obszarze badań i innowacji i zapewnienia

sprawniejszej wymiany danych w sektorze zdrowia, a druga połowa nie zajmowała się tymi kwestiami. Wszyscy respondenci potwierdzili, że ich państwa członkowskie przyjęły pakiety stymulujące gospodarkę.

Zdecydowana większość Parlamentów/Izb poinformowała, że ich państwa członkowskie zdecydowały się na połączenie działań po stronie wydatkowej i przychodowej, a wiele z nich podawało cały szereg przykładów takich rozwiązań. Spora grupa Parlamentów/Izb stwierdziła, że pewne działania były okresowo ukierunkowane na określone branże. Respondenci podali także różne przykłady rozwiązań, które okazały się szczególnie skuteczne w łagodzeniu skutków pandemii, w tym min. pracę w niepełnym wymiarze godzin, edukację zdalną i telepracę, nadzwyczajny urlop rodzinny z tytułu COVID-19 i specjalne zasiłki dla osób starszych, ograniczenia w swobodnym przepływie osób czy obowiązkowe stosowanie środków ochronny.

W odniesieniu do działań europejskich, znaczna część respondentów wskazała jako szczególnie skuteczny instrument SURE („Europejski Instrument Tymczasowego Wsparcia w Celu Zmniejszenia Zagrożeń Związanych z Bezrobociem w Sytuacjach Nadzwyczajnych”).

Wśród głównych obszarów polityki, które przy uprojektowaniu pakietu działań łagodzących skutki gospodarcze i społeczne pandemii COVID-19 na szczeblu UE należy potraktować priorytetowo odpowiadające Parlamenty/Izby wymieniły transformację ekologiczną i cyfrową, zatrudnienie, innowacje, zdrowie oraz badania i rozwój.

Odnosnie do preferencji dotyczących powiązania przydziału środków finansowych UE z zachowaniem pułapów emisji CO², większość Parlamentów/Izb nie miało zdania. Pozostali respondenci byli w tej kwestii podzieleni: kilku było za, a niemal taka sama liczba sprzeciwiała się takiemu rozwiązaniu.

Większość odpowiadających Parlamentów/Izb opowiedziało się za wprowadzeniem nowych zasobów własnych UE, oprócz tych opartych na opłatach za niepoddawane recyklingowi odpady z tworzyw sztucznych. Największe poparcie wśród odpowiadających Parlamentów/Izb uzyskały zasoby własne UE bazujące na podatku cyfrowym.

Pomysł wstrzymania istotnej części środków unijnych, np. z Funduszu Spójności, w przypadku występowania wyraźnego ryzyka poważnych naruszeń zasady praworządności, które zagrażałyby interesom finansowym UE, poparła prawie połowa odpowiadających Parlamentów/Izb. Niektóre Parlamenty/Izby zalecały jednak ostrożność w podejściu do tej kwestii. Przy wyborze proponowanych procedur uruchamiania tego mechanizmu, głosowanie większością kwalifikowaną w Radzie wsparło sześć Parlamentów/Izb, natomiast głosowanie na zasadzie jednomyślności i głosowanie odwróconą większością poparło odpowiednio po pięć Parlamentów/Izb.

W obszarze sztucznej inteligencji (AI), danych i przyszłości cyfrowej, połowa respondentów wymieniła stosowanie technologii cyfrowych w co najmniej jednym z następujących obszarów: administracja publiczna, edukacja i opieka zdrowotna.

W odniesieniu do potencjału cyfrowej przyszłości Europy bądź zastosowań w tym obszarze, zdecydowana większość respondentów zgodziła się, że dzięki generowaniu wzrostu i tworzeniu miejsc pracy utworzenie jednolitego rynku cyfrowego daje szansę na odbudowę gospodarek.

W opiniach na temat wykorzystania systemów wideokonferencji we współpracy międzyparlamentarnej, wielu respondentów wskazało, że tryb zdalny nie jest w stanie zastąpić spotkań bezpośrednich a większość z nich nie wypowiedziała się w sprawie zastosowania jednolitego europejskiego narzędzia do wideokonferencji.

W odniesieniu do pandemii COVID-19 i działań, których należałoby uniknąć w przyszłości, większość odpowiadających Parlamentów/Izb wyliczała nieskoordynowane zamykanie granic, nieskoordynowane środki dotyczące swobodnego przepływu osób i towarów, jak również nieadekwatną dystrybucję podstawowych wyrobów medycznych i leków.

ROZDZIAŁ 1

KONFERENCJA W SPRAWIE PRZYSZŁOŚCI EUROPY

Celem PIERWSZEGO ROZDZIAŁU 34 RAPORTU PÓŁROCZNEGO jest analiza koncepcji planowanej Konferencji w sprawie przyszłości Europy i procesu uzgadniania jej programu.

Koncepcja Konferencji

1.1.a Dwadzieścia dziewięć z 35 Parlamentów/Izb stwierdziło, że w ostatnich pięciu latach w ich krajach pojawiły się formaty dające obywatelom możliwość udziału w dyskusji o przyszłości UE. Sześć z nich oświadczyło, że nie zorganizowało żadnych oficjalnych wydarzeń (belgijski *Sénat*, bułgarskie *Narodno sabranie*, chorwacki *Hrvatski sabor*, polski Sejm, polski Senat, słoweńskie *Državni svet*).

We Francji konsultacje obywatelskie w sprawie przyszłości UE zorganizowano z inicjatywy Prezydenta Emmanuela Macrona, w perspektywie wyborów europejskich w 2019 r. Debaty i wydarzenia w formatach demokracji partycypacyjnej odbywały się we Francji od kwietnia do października 2018 r. Dodatkowo, francuski rząd zorganizował „Wielką Debatę Narodową”, w ramach której obywatele proszono o wyrażanie opinii na temat przyszłych zagadnień politycznych za pośrednictwem ksiąg skarg i zażaleń, lokalnych debat, konferencji regionalnych lub krajowych bądź strony internetowej dedykowanej do zgłaszania propozycji. W debacie podniesiono również kwestie dotyczące przyszłości Europy. Niedawno francuski *Sénat* uruchomił platformę internetową do składania petycji i zbierania podpisów. Ponadto, *Assemblée nationale* poinformowało, że odbyły się konwencje demokratyczne na rzecz reformy Europy, dla których *Assemblée nationale* powołało w ramach własnej Komisji do Spraw UE odrębną grupę roboczą.

Niemiecki *Bundestag* odnotował, że z inicjatywy niemieckiego rządu federalnego i rządów krajów związkowych, w całym Niemczech od maja do października 2018 r. odbywał się cykl wydarzeń pod hasłem „Obywatelskie Dialogi o Przyszłości Europy”. W dyskusjach z obywatelami wzięli udział członkowie parlamentu federalnego i parlamentów krajów związkowych oraz sekretarze stanu. Podobne programy zostały zorganizowane przez organizacje partnerskie społeczeństwa obywatelskiego i przez wyższych urzędników różnych ministerstw. Według niemieckiego *Bundesratu*, kraje związkowe zorganizowały szereg wydarzeń w różnych formatach, np. „Fora Ekspertów” czy „Fora Specjalistyczne”, do których do dialogu z obywatelami zaproszono przedstawicieli świata nauki i biznesu, związków zawodowych, kultury oraz mediów; debatę publiczną z lokalnymi i europejskimi politykami zorganizowano także w centrum handlowym.

W Republice Czeskiej konsultacje obywatelskie w formie moderowanych dyskusji i konferencji były organizowane głównie przez rząd i NGO (czeska *Poslanecká sněmovna*, czeski *Senát*). Szwedzki

Riksdag poinformował, że w Szwecji, różnorakie działania zwiększające partycypację, wiedzę i zaangażowanie w sprawy dotyczące UE organizował przede wszystkim rząd. Działania te kierowano do uczniów, nauczycieli, dziennikarzy, do osób pełniących urząd pochodzący z wyboru, do agencji publicznych, partnerów społecznych, gmin, regionów, uniwersytetów, stowarzyszeń edukacyjnych oraz ruchów młodzieżowych.

Fińska *Eduskunta* twierdziła, że udział obywateli należy organizować w formie wysłuchań publicznych, przy ich szerokim i otwartym udziale, w tym także z wykorzystaniem wirtualnych forów on-line. Estońskie *Riigikogu* i duński *Folketing* podkreśliły, że ich Komisje do Spraw UE zorganizowały wysłuchania publiczne i debaty. Duński *Folketing* poinformował, że przeprowadził sondaże deliberatywne. Na podobnych zasadach sprawę przyszłości UE wprowadzono do porządku obrad kilku posiedzeń Komisji Spraw Europejskich w węgierskim *Országgyűlés* i w ten sposób udzielono informacji publicznej. Odbyła się również internetowa debata o przyszłości UE. Bezpośredni dialog z obywatelami w sprawach europejskich, tzw. „konsultacje narodowe”, odbywa się także co roku, od chwili jego zainicjowania przez węgierski rząd w 2010 r. Słowacka *Národná rada* poinformowała, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Europejskich Republiki Słowackiej zorganizowało cykl dyskusyjny zatytułowany „Krajowa Konwencja o Unii Europejskiej”. Maltańska *Kamra tad-Deputati* podała, że od lipca do listopada 2018 r., cykl konsultacji obywatelskich koordynowała agencja rządowa pod nazwą Komisja Sterująca i Działań Malta-UE.

Jak informowały holenderskie *Tweede Kamer* i *Eerste Kamer*, w 2018 roku rząd Niderlandów zlecił instytutom badawczym przeprowadzenie konsultacji publicznych w sprawie UE i jej agendy. Konsultacje odbyły się w formie badań, ankiet i dialogów obywatelskich.

Rumuńska *Camera Deputaților* wskazała, że od maja do września 2018 r. zorganizowano kilka konferencji z udziałem obywateli. Pierwsza konsultacja obywatelska w sprawie przyszłości UE, zatytułowana „Europa, której chcą dzieci”, była skierowana do rumuńskich dzieci i młodzieży.

Litewski *Seimas* podał, że dyskusje o przyszłości UE były organizowane w najróżniejszych formatach, w tym min. w formie debat z ekspertami i przedstawicielami organizacji publicznych na posiedzeniach komisji, podczas krajowych i międzynarodowych konferencji z udziałem litewskich obywateli lub w dyskusjach parlamentarzystów z wyborcami.

Hiszpańskie *Cortes Generales* informowały, że od 2017 do 2019 roku, w formule spotkań „town hall” przeprowadzono liczne dialogi z obywatelami na temat przyszłości UE. Od 2013 roku, organizację tych dialogów nieprzerwanie wspiera przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Madrycie. Również cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, łotewski *Saeima*, luksemburska *Chambre des Députés* i portugalskie *Assembleia da República* wskazały, że debaty publiczne w ich krajach organizowały przedstawicielstwa Komisji Europejskiej. Portugalskie *Assembleia da República* podało, że we współpracy z Komisją Europejską Portugalia zorganizowała cykl wydarzeń pod hasłem „Spotkania z

Obywatelami służące debacie o przyszłości Unii Europejskiej” („Spotkania z Obywatelami”, „Spotkania towarzyszące” i „Europa w Szkołach”). Według łotewskiego *Saeima*, w 2018 roku, w cyklu debat publicznych organizowanych na miejscu i w sieci, obywatele aktywnie zgłaszali propozycje i pomysły na temat życia, którego pragnęliby w Europie. Zarówno Ministerstwo Spraw Zagranicznych, współpracujące z organizacjami pozarządowymi, jak i koordynatorzy punktów informacji o UE, promowali i zorganizowali liczne dyskusje w całej Łotwie.

Parlament Europejski zaznaczył, że przeprowadził wysłuchania publiczne w sprawie europejskich inicjatyw obywatelskich. Obywatele mieli również możliwość składania petycji do Parlamentu Europejskiego oraz uczestniczenia i wyrażania opinii w wydarzeniach regularnych i jednorazowych np. skierowanych do europejskiej młodzieży, w badaniach opinii publicznej Eurobarometru, w agorach obywatelskich, w otwartych konsultacjach legislacyjnych, a także podczas dialogów i konsultacji z obywatelami organizowanych przez Komisję Europejską i państwa członkowskie z udziałem posłów do Parlamentu Europejskiego.

W greckim *Vouli ton Ellinon* po prezentacji „Białej Księgi o Przyszłości Europy” zorganizowano debatę publiczną, którą parlament promował na stronie internetowej, jak również debaty na posiedzeniach komisji. W konferencji komisji o przyszłości UE wzięli udział naukowcy, dyplomaci, interesariusze społeczni oraz członkowie Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES), a także przedstawiciele frakcji politycznych.

W związku ze zbliżającą się Konferencją w sprawie przyszłości Europy, austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* odnotowały otwarcie na szczeblu rządowym, w lipcu 2020 r., „Dialogu Austrii na temat UE”, w którym Austriaków poproszono o zgłaszanie pomysłów dotyczących zagadnień unijnych. Belgijska *Chambre des représentants* wskazała plan Federalnej Służby Publicznej Spraw Zagranicznych, która przeprowadza spotkania przygotowawcze z przedstawicielami świata kultury i uniwersytetów. W ramach własnego wkładu do stanowiska Włoch dotyczącego Konferencji w sprawie przyszłości Europy Komisja do Spraw UE włoskiego *Senato della Repubblica* przyjęła odrębny dokument, wskazujący po pierwsze na konieczność uwzględnienia istotnego udziału obywateli w debacie o przyszłości Europy, w tym także z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i mediów społecznościowych, a po drugie, większego wykorzystania inicjatyw obywatelskich i zbadania możliwości ich bezpośredniej partycypacji w wyborach dokonywanych przez Europę, na przykład w drodze referendum.

1.1.b Na pytanie o własne doświadczenia ze wspomnianymi formatami, spora liczba Parlamentów/Izb odpowiedziała, że były one w dużej mierze pozytywne, a duński *Folketing* podkreślił, że obywatele i posłowie, którzy wzięli w nich udział bardzo entuzjastycznie podeszli do debat – obie strony uznały je za pouczające. Grecki *Vouli ton Ellinon*, słowacka *Národná rada* i rumuńska *Camera Deputaților* zwracały uwagę na ożywione i aktywne uczestnictwo, zaś niemiecki *Bundesrat* podkreślił, że

postawione pytanie ogólne („W jakiej UE chcemy żyć w przyszłości?”) wywołało konstruktywną i ukierunkowaną na przyszłość dyskusję. Zauważył również, iż formaty pokazały, że owocna i zadowalająca interakcja wymaga wygospodarowania dostatecznego miejsca na pytania i oświadczenia samych obywateli. Duński *Folketing* zauważył także, że wysłuchania publiczne miały nie tyle służyć prezentacji konkretnych wyników w formie pisemnych uchwał, co wciągnięciu uczestników w debatę i podnoszeniu poziomu wiedzy o kwestiach polityki europejskiej

Niektóre Parlamente/Izby oświadczyły jednak, że takich efektów brak (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, czeska *Poslanecká sněmovna*, polski Senat) albo że nie są w stanie udzielić odpowiedzi na to pytanie (belgijski *Sénat*, belgijska *Chambre des représentants*, chorwacki *Hrvatski sabor*).

Kilka Parlamentów/Izb uściśliło, że działania podane w odpowiedziach na poprzednie pytanie zostały przeprowadzone bez ich bezpośredniego udziału (czeski *Senát*, holenderska *Eerste Kamer*, hiszpańskie *Cortes Generales*, holenderska *Tweede Kamer*, maltańska *Kamra tad-Deputati*, szwedzki *Riksdag*), a niektóre z nich równocześnie dodało, że takie działania były organizowane przez rząd (czeski *Senát*, hiszpańskie *Cortes Generales*, holenderska *Eerste Kamer*, holenderska *Tweede Kamer*, szwedzki *Riksdag*).

Czeski *Senát* zauważył, że jak pokazuje raport czeskiego rządu, obywatele podkreślali, iż UE powinna przestrzegać zasady pomocniczości. Sygnalizowali również, iż chcieliby otrzymywać więcej informacji i oczekiwali, by UE potrafiła lepiej wyjaśniać własne propozycje i polityki. Według holenderskiego rządu, rezultaty pokazały szerokie poparcie obywateli dla członkostwa w UE (holenderska *Eerste Kamer*). Jednocześnie obywatele oczekiwali poprawy w funkcjonowaniu Unii. Według holenderskich respondentów, konsultacje pokazały również, że UE powinna koncentrować się na szeroko rozumianych kwestiach transgranicznych, takich jak imigracja, klimat, przestępczość międzynarodowa, ograniczanie kosztów UE czy walka z odpadami (holenderska *Eerste Kamer* i holenderska *Tweede Kamer*). Analogicznie, niemiecki *Bundestag* stwierdził, że pomimo pewnych głosów krytycznych wyniki składają się na przeważająco pozytywny obraz Europy, oraz dodał, iż wyraźnie widać, że większość obywateli opowiada się za większą integracją europejską w sporej liczbie polityk i zamiast działań krajowych wolałoby rozwiązania paneuropejskie. Według rumuńskiej *Camera Deputaților* doświadczenia w Rumunii były podobne. Wnioski pokazały, że Rumuni chcieliby, by ich kraj bardziej angażował się w sprawy UE. Debaty z obywatelami z całego kraju uwypukliły pozytywne postrzeżenie rumuńskiego członkowskiego w UE i pokazały szerokie wsparcie dla projektu europejskiego opartego na wspólnych wartościach.

Estońskie *Riigikogu* stwierdziło, że wspomniane dyskusje dostarczyły ram koncepcyjnych i pozwoliły dookreślić dalszy sposób prac nad zagadnieniem przyszłości Europy. Słoweński *Državni zbor* oświadczył, że w Zgromadzeniu Narodowym zorganizowano publiczne prezentacje opinii dotyczących różnych kwestii europejskich.

Francuski *Sénat* podał, że we Francji, z każdego ze wspomnianych powyżej spotkań sporządzano raport, przedkładany następnie do Krajowej Komisji Debaty Publicznej (CNDP), która przygotowała ich publicznie dostępne podsumowanie. Wnioski przekazano francuskiemu rządowi w dniu 4 grudnia 2018 r. Od stycznia 2020 r., zgłoszono 46 petycji, ale w przypadku żadnej z nich nie osiągnięto progu 100.000 podpisów. Francuskie *Assemblée nationale* dodało, że to doświadczenie dało szansę na włączenie parlamentarzystów w dyskusje na temat przyszłości Europy.

W litewskim *Seimasie* powołano specjalną grupę roboczą, której zadaniem było podsumowanie wyników dyskusji na temat przyszłości UE. Ponadto, Komisja Spraw Europejskich i Komisja Spraw Zagranicznych przyjęły projekt opinii w sprawie oceny propozycji dotyczących przyszłości UE i interesów Republiki Litewskiej.

Według węgierskiego *Országgyűlés*, konsultacje narodowe na Węgrzech przyczyniły się do ożywionych debat parlamentarnych i ogólnie emocjonującej debaty publicznej, a ich rezultaty zapewniły niezbędne polityczne wsparcie dla inicjatyw i działań rządowych. Spotkania konferencyjne pomogły w formułowaniu i przekazywaniu opinii w kwestiach horyzontalnych Konferencji w sprawie przyszłości Europy.

Portugalskie *Assembleia da República* również przekazało pozytywną informację zwrotną, wskazując min. na promowanie debat publicznych oraz powołanie komisji parlamentarnej ad hoc do monitorowania procesu wypracowywania portugalskiej strategii do roku 2030. Na szczeblu międzynarodowym, portugalskie *Assembleia da República* wzięło udział w międzyparlamentarnym spotkaniu poświęconym tematowi „Konsultacji Obywatelskich”.

Parlament Europejski stwierdził, że w kwietniu 2019 r. Komisja Spraw Konstytucyjnych (AFCO) wymieniła poglądy z prezydencją Rady, z Komisją Europejską, Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym (EKES) i Komitetem Regionów w sprawie ustaleń i zaleceń w sprawie ich odnośnych działań i sprawozdań z Dialogów z Obywatelami i z Konsultacji Obywatelskich na temat przyszłości Europy, w szczególności omawiając sposoby na utrwalenie takich rozwiązań.

1.1.c Na pytanie o to, czy uzyskane rezultaty zostały wykorzystane w praktyce w ich odnośnych krajach, np. w formie środka legislacyjnego czy w strategii komunikacyjnej, większość (20 z 31 Parlamentów/Izb) odpowiedziała przecząco, a pozostałe 11 twierdząco.

Część z respondentów, którzy odpowiedzieli twierdząco uściśliła, że w pewnych przypadkach rezultat przyjął formę środka legislacyjnego (francuski *Sénat*, węgierskie *Országgyűlés*) lub też, że wyrażone opinie zostały co najmniej odnotowane i włączone do procesu legislacyjnego (grecki *Vouli ton Ellinon*, rumuńska *Camera Deputaţilor*, słoweński *Državni zbor*). Ponadto, słoweńskie *Državni zbor* dodało, że powołany do tego organ roboczy mógłby organizować publiczne prezentacje opinii i

zapraszać ekspertów. W 2020 roku Parlament Europejski przyjął dwie uchwały o Konferencji w sprawie przyszłości Europy.

Według litewskiego *Seimasu*, niektóre z postanowień przywołanych powyżej dokumentów zostały odzwierciedlone w stanowiskach negocjacyjnych Litwy w Radzie UE.

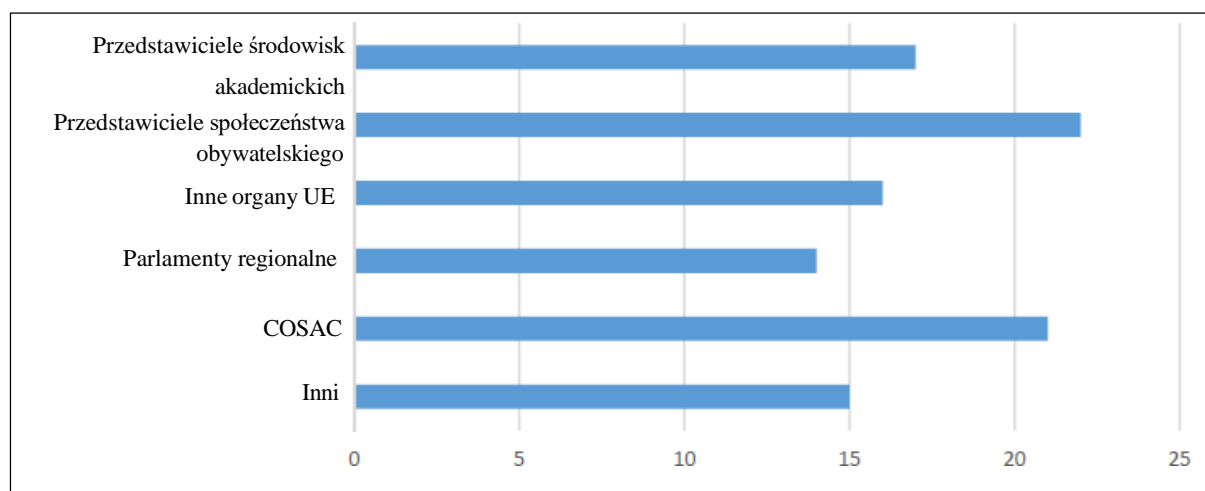
Holenderski rząd uwzględnił rezultaty konsultacji w strategii negocjacyjnej Agendy Przywódców na nieformalnym posiedzeniu Rady w Sybinie w 2019 r. i w dokumencie programowym rządu pt. „Stan Unii Europejskiej” (holenderska *Eerste Kamer*, holenderska *Tweede Kamer*). Podobnie maltańska *Kamra tad-Deputati* i rumuński *Senat* stwierdziły, że konsultacje miały służyć wniesieniu wkładu do debaty na nieformalnym Szczycie Głów Państw i Szefów Rządów, który odbył się w Sybinie w dniu 9 maja 2019 r.

Niemiecki *Bundesrat* wskazał, że informacje z Dialogu z Obywatelami zostały zebrane i stały się podstawą do sformułowania Zasad Głównych Krajów Związkowych w Sprawie Europy, które zostały publicznie zaprezentowane i opublikowane.

Wyniki działań szwedzkiego rządu służących większej partycypacji w UE zależały od konkretnych przypadków (szwedzki *Riksdag*). Uczestnicy zobowiązywali się na przykład do podnoszenia poziomu wiedzy o UE w ramach własnych organizacji lub do szerszego upowszechniania informacji o swoich działaniach dotyczących UE. Łotewski *Seimas* wykorzystał wyniki w ramach dialogu politycznego na temat zagadnień konkretnych polityk.

1.2.a Większość odpowiadających Parlamentów/Izb (22 z 34 respondentów) uznała, że obok instytucji UE, Parlamentów krajowych i obywateli w Konferencji w sprawie przyszłości Europy powinni uczestniczyć przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego (np. organizacje pozarządowe, artyści kreatywni, stowarzyszenia). Udział COSAC poparło 21 respondentów, a 17 Parlamentów/Izb wsparło również zaangażowanie przedstawicieli środowiska akademickiego. Za udziałem organów UE (np. Komitetu Regionów lub Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego) opowiedziało się 16 respondentów, a udziału parlamentów regionalnych domagało się 14 Parlamentów/Izb.

Jacy inni interesariusze oprócz instytucji UE, parlamentów krajowych i obywateli, powinni być włączeni w Konferencję w sprawie przyszłości Europy?

Na pytanie o wskazanie innych potencjalnych interesariuszy, których udział byłby pożądanym, cztery Parlamenty/Izby podały młodych obywateli (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, belgijski *Sénat*, fińska *Eduskunta*, niemiecki *Bundestag*).

Niektóre Parlamenty/Izby zaproponowały udział radnych i samorządów szczebla lokalnego i regionalnego (fińska *Eduskunta*, francuski *Sénat*, grecki *Vouli ton Ellion*, łotewski *Seimas*, portugalskie *Assembleia da República*, szwedzki *Riksdag*).

Duński *Folketing* wskazał na konieczność włączenia w debaty i wydarzenia wszystkich grup społecznych, dodając przy tym, że przy organizacji Konferencji i redagowaniu jej konkluzji Parlamenty krajowe powinny uczestniczyć na takich samych zasadach jak instytucje UE. Litewski *Seimas* wspominał również o udziale przedstawicieli parlamentów krajowych, stwierdzając, że powinni oni wchodzić w skład organu zarządzającego Konferencji. Według łotewskiego *Saeima*, ich najlepszym reprezentantem w organie zarządzającym Konferencji byłaby prezydencka trojka Rady UE w Konferencji COSAC.

Rumuńska *Camera Deputaților* wyraziła życzenie, by w Konferencję w sprawie przyszłości Europy zaangażować również przedsiębiorstwa, natomiast cypryjska *Vouli ton Antiprosopon* wspominała o związkach zawodowych.

Parlament Europejski podkreślił, że Konferencja powinna opierać się na otwartym i przejrzystym procesie partycypacyjnym, z udziałem obywateli, zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego i całego szeregu interesariuszy na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. W swojej uchwale z dnia 15 stycznia 2020 r., PE zaproponował, by proces prowadziło kilka organów ze zdefiniowanym/ad hoc zakresem odpowiedzialności i przedstawił konkretną propozycję w sprawie uczestników Zgromadzenia Plenarnego Konferencji (maksymalnie 135 posłów Parlamentu Europejskiego, przedstawiciele Rady, po 2-4 przedstawicieli każdego parlamentu krajowego państwa członkowskiego). Uznał ponadto, że celem wsparcia procesu Konferencji na najróżniejszych

szczegółach, należy doprosić organizacje społeczeństwa obywatelskiego i innych ekspertów z NGO, społeczności akademickiej oraz z ośrodków badawczych. W dyskusję powinni być również włączeni przedstawiciele krajów kandydujących do UE.

1.2.b Wszystkie odpowiadające Parlamenty/Izby (28) podzieliły pogląd, że w kontekście Konferencji w sprawie przyszłości Europy powinny odbyć się wydarzenia zdecentralizowane oraz działania w państwach członkowskich i ich regionach.

Na pytanie o wskazanie w jakim zakresie osiągnięte wyniki takich działań powinny zostać uwzględnione w obradach Konferencji, sporo Parlamentów/Izb podkreśliło, że wydarzenia zdecentralizowane powinny być jednym z jej filarów (bułgarskie *Narodno sabranie*, francuskie *Assemblée nationale*, maltańska *Kamra tad Deputati*, niemiecki *Bundesrat*, polski Senat, rumuńska *Camera Deputaților*, węgierski *Országgyűlés*).

Polski Senat zaproponował, by wyniki różnorodnych, zdecentralizowanych wydarzeń zostały uwzględnione przez instytucje UE przy redagowaniu przyszłych rekomendacji. Niemiecki *Bundesrat* wezwał do utworzenia mechanizmu informacji zwrotnej, dzięki któremu pomysłom zaproponowanym przez Konferencję nadawano by dalszy bieg. Zarówno niemiecki *Bundesrat* jak i francuskie *Assemblée nationale* dodały, że na wszystkich odnośnych poziomach debata powinna prowadzić do konkretnych działań, które Konferencja powinna w pełni uwzględnić. W swojej propozycji niemiecki *Bundesrat* poszedł nawet dalej argumentując, że dla podkreślenia lokalnego charakteru Konferencji podczas każdej rotacyjnej prezydencji Rady jedno wydarzenie należałoby organizować poza samą stolicą kraju. Komisja Spraw Zagranicznych szwedzkiego *Riksdagu* zauważyła, że Konferencja mogłaby dawać szansę na zebranie pewnych przemyśleń i pomysłów w drodze dialogu z obywatelami oraz na wypracowanie sposobów dalszego upowszechniania wiedzy o Agendzie Strategicznej UE.

Z kolei grecki *Vouli ton Ellinon* wskazał, że wyniki i wnioski z wydarzeń zdecentralizowanych, nawet jeśli przydatne, nie będą wiążące, ale mimo to powinny trafiać do programu wydarzeń głównych i wzbogacać debatę. Niemiecki *Bundestag* i maltańska *Kamra tad Deputati* podzieliły pogląd, że pomysły powinny być systematycznie porządkowane i zgodnie z ich merytoryczną treścią jak najbardziej kompleksowo omawiane na Zgromadzeniu Plenarnym Konferencji. Belgijski *Sénat* zaproponował, by z każdego działania sporządzane były konkluzje, które następnie wysyłano by do Grupy Sterującej Konferencji celem ich włączenia do wniosków końcowych.

Zarówno francuski *Sénat* jak i fińska *Eduskunta* nie przyjęły jeszcze formalnego stanowiska w tej sprawie, ale przychyliły się do organizacji wydarzeń zdecentralizowanych.

Słoweński *Državni zbor* i estońskie *Riigikogu* zaproponowały, by odnośne państwo członkowskie i odpowiedzialny organ Konferencji decydowały jak i w jakim zakresie postąpić z wniesionym wkładem.

Niektóre Parlamenti/Izby zaznaczały, że działania powinny zostać zwieńczone sporządzeniem dokumentów, które następnie byłyby udostępniane uczestnikom (belgijska *Chambre des représentants*, czeska *Poslanecká snemovna*, luksemburska *Chambre des Députés*, portugalskie *Assembleia da República*, rumuńska *Camera Deputaţilor*) a czeska *Poslanecká snemovna*, rumuńska *Camera Deputaţilor*, portugalskie *Assembleia da República* oraz luksemburska *Chambre des Députés* zaproponowały, by wyniki były przekazywane Konferencji w formie sprawozdań z wydarzeń. Rumuński *Senat* zaproponował jako rezultaty prac wkłady, informacje lub zalecenia, natomiast włoski *Senato della Repubblica* sugerował, by każde wydarzenie kończyło się deklaracją, która byłaby następnie przedkładana Konferencji. Cypryjska *Vouli ton Antiprosopon* była zdania, że parlamenti krajowe i/lub przedstawicielstwa UE mogłyby usprawnić ten proces, a wyniki uporządkowane na szczeblu krajowym mogłyby być przekazywane Konferencji.

Parlament Europejski zaproponował zorganizowanie w procesie Konferencji, w różnych miejscach w całej Unii, kilku agor obywatelskich, których tematy odzwierciedlałyby priorytety polityczne i których wyniki trafiłyby pod obrady Zgromadzenia Plenarnego Konferencji. Agory obywatelskie powinny poszukiwać porozumienia na drodze konsensusu a jeżeli nie byłoby to możliwe, mogłyby formułować opinie mniejszościowe. Łotewski *Saeima* uznał również, że treści wydarzeń powinny być powiązane z Konferencją, po to, by podsumowania i wnioski z pojedynczych spotkań mogły wносить wkład do Konferencji. Należy stworzyć solidne ramy, które zapewniałyby, że wyniki wydarzeń oddolnych zostaną uwzględnione przy organizacji wydarzenia centralnego.

Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* zaproponowały, by wyniki ogólne zostały poddane poważnej dyskusji na szczeblu UE, z uwzględnieniem rzeczywistości traktatowej.

1.2.c W opiniach na temat formy jaką powinny przyjąć wydarzenia organizowane w państwach członkowskich, Parlamenti/Izby wskazywały głównie na znaczenie platform cyfrowych w poszerzaniu zasięgu oddziaływania Konferencji, w szczególności w obliczu obecnej sytuacji pandemicznej.

W tym względzie, jako ewentualne formy wydarzeń 14 Parlamentów/Izb zaproponowało wideokonferencje (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, belgijski *Sénat*, estońskie *Riigikogu*, grecki *Vouli ton Ellinon*, luksemburska *Chambre des Députés*, maltańska *Kamra tad-Deputati*, niemiecki *Bundestag*, niemiecki *Bundesrat*, polski *Senat*, portugalskie *Assembleia da República*, rumuńska *Camera Deputaţilor*, rumuński *Senat*, węgierskie *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*) a 13 Parlamentów/Izb rekomendowało kwestionariusze internetowe (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, belgijski *Sénat*, bułgarskie *Narodno sabranie*, czeska *Poslanecká sněmovna*, estońskie *Riigikogu*, francuskie *Assemblée nationale*, grecki *Vouli ton Ellinon*, luksemburska *Chambre des Députés*, maltańska *Kamra tad-Deputati*, polski *Senat*, rumuński *Senat*, słoweński *Državni zbor*, węgierskie *Országgyűlés*).

Parlament Europejski zaznaczył, że konsultacje powinny być organizowane z wykorzystaniem najbardziej efektywnych, innowacyjnych i adekwatnych platform, w tym narzędzi internetowych. Podobnie fińska *Eduskunta* wskazała na to, jak istotne jest wykorzystanie aplikacji cyfrowych. Według niej kluczowe znaczenie będzie miała otwarta, przejrzysta i szeroka komunikacja i realizacja konferencji. Jej organizacja powinna być możliwie jak najbardziej odchudzona i wydajna, i wykorzystywać już istniejące struktury, procedury i programy. W tym kontekście, Parlament Europejski zaproponował skoordynowanie istniejących i nowych narzędzi komunikacji, zapewniających zdalny i fizyczny udział trzech instytucji.

Francuskie *Assemblée nationale* podkreślało jednak, żeby nie zapominać o przepaści cyfrowej i w związku z tym wezwało do organizacji debat przy fizycznej obecności uczestników, nawet jeżeli ich skala byłaby niewielka.

Cykle moderowanych dyskusji z udziałem przedstawicieli politycznych zalecało 13 z odpowiadających Parlamentów/Izb, z zastrzeżeniem, że wdrożenie takiego rozwiązania jest zależne od sytuacji pandemicznej (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, belgijski *Sénat*, bułgarskie *Narodno sabranie*, czeska *Poslanecká sněmovna*, cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, duński *Folketing*, estońskie *Riigikogu*, luksemburska *Chambre des Députés*, polski Senat, portugalskie *Assembleia da República*, rumuński *Senat*, słowacka *Národná rada*, włoska *Camera dei deputati*). Niektórzy respondenci podawali jako kolejny możliwy format spotkania typu „town hall” (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, bułgarskie *Narodno sabranie*, duński *Folketing*, niemiecki *Bundestag*, rumuński *Senat*).

Szwedzki *Riksdag* wyraźnie wsparł Komisję Europejską, która dzięki otwartemu i włączającemu podejściu chciałaby zachęcić do większego udziału wszystkich obywateli, a także dodał, że należy się skupić na partycypacji i zaangażowaniu obywatelskim na szczeblu krajowym. Zamierzenie to wsparł także włoski *Senato della Repubblica*, który podkreślał jak ważne dla włączenia obywateli na szczeblu lokalnym pozostają wydarzenia zdecentralizowane.

Z kolei belgijska *Chambre des représentants* stwierdziła, że formaty powinny być dobierane zgodnie z dostępnymi środkami, a francuski *Sénat* podkreślił, że debaty można przeprowadzać w każdej formie, ale ich realizacja będzie w pierwszej kolejności uzależniona od sytuacji sanitarnej.

Kilka Parlamentów/Izb informowało, że nie dysponuje jeszcze stanowiskiem w tej sprawie (czeski *Senát*) i/lub że nie przeprowadziły jeszcze dyskusji na ten temat (duński *Folketing*, hiszpańskie *Cortes Generales*, litewski *Seimas*).

Ustalanie programu

1.3 W odpowiedziach na pytanie o trzy zagadnienia, które powinny zostać poruszone podczas Konferencji, na pierwszym miejscu znalazły się aspekty instytucjonalne, które wskazało 12 z 36 Parlamentów/Izb. O większym zaangażowaniu parlamentów krajowych w proces decyzyjny organów UE wspomniały bułgarskie *Narodno sabranie*, cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, duński *Folketing*, niemiecki *Bundesrat* i polski Senat, a kilka innych Parlamentów/Izb podało konkretnie kwestię przejrzystości (czeska *Poslanecká snemovna*, duński *Folketing*, estońskie *Riigikogu* i włoska *Camera dei deputati*). W tym samym kontekście, francuskie *Assemblée nationale* zwracało uwagę na doniosłość samych relacji międzyparlamentarnych. Zarówno austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* jak i niemiecki *Bundesrat* sygnalizowały sprawę podziału kompetencji pomiędzy Unią Europejską a państwami członkowskimi. Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* oraz niemiecki *Bundestag* zwracały uwagę na prawo inicjatywy ustawodawczej Parlamentu Europejskiego, a niemiecki *Bundestag* dodatkowo wspomniął listy ponadnarodowe oraz zasadę kandydatów czołowych. Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* oraz włoski *Senato della Repubblica* zaproponowały, aby zastanowić się nad możliwością poszerzenia kategorii decyzji podejmowanych większością kwalifikowaną, chociażby w takich obszarach jak Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa. Kwestia szerszego udziału społeczeństwa obywatelskiego i samych obywateli w procesie decyzyjnym została wyraźnie wspomniana przez austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, czeską *Poslanecká snemovna*, polski Senat i rumuńską *Camera Deputaţilor*.

Oprócz aspektów instytucjonalnych wskazywano zagadnienia transformacji ekologicznej (10 z 36 Parlamentów/Izb), praworządności (osiem z 36) a także zarządzania kryzysowego oraz innowacji i kompetencji cyfrowych (każde z nich wybrało siedmiu z 36 respondentów). Sześć z 36 Parlamentów/Izb zauważyło, że należy zająć się kwestiami związanymi ze zdrowiem. Hiszpańskie *Cortes Generales* podkreśliły, że zagadnienia zdrowotne powinny być jednym z głównych tematów Konferencji. Belgijski *Sénat* wyraził opinię, że pandemia ujawniła słabość większości państw członkowskich w kwestiach zdrowotnych, co skutkowało niespójnymi działaniami antykryzysowymi. W podobnym duchu niemiecki *Bundestag* zaproponował dyskusję na temat wzmocnienia Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC). Wzmocnienie europejskiego rynku wewnętrznego i podniesienie kwestii gospodarczych i zatrudnienia, w tym stabilnej polityki finansowej i sprawiedliwego opodatkowania, jak również równości i sprawiedliwości społecznej, zostało uznane za równie ważne przez sześć z 36 Parlamentów/Izb. Grecki *Vouli ton Ellinon* podkreślił, że w tym względzie ze szczególną uwagą należy się odnieść do problemu bezrobocia osób młodych.

W ocenie czterech Parlamentów/Izb, w kontekście Konferencji należałoby się zająć zagadnieniami europejskich wartości oraz podstawowych praw i wolności (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, portugalskie *Assembleia da República*, szwedzki *Riksdag*, Parlament Europejski), natomiast kolejne cztery Parlamenti/Izby były zdania, że jednym z tematów konferencji powinna być rola Europy w

świecie (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, estońskie *Riigikogu*, hiszpańskie *Cortes Generales* i Parlament Europejski).

Litewski *Seimas*, szwedzki *Riksdag* oraz słowacka *Národná rada* podkreśliły, że wskazówką dla Konferencji w sprawie przyszłości Europy powinna być Agenda Strategiczna Rady Europejskiej na lata 2019-2024. Litewski *Seimas* dodał, że celem Konferencji nie powinna być zmiana Traktatów.

Trzy Parlamenti/Izby jako temat do poruszenia w kontekście Konferencji wskazały migrację (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, grecki *Vouli ton Ellinon* i portugalskie *Assembleia da República*).

Szereg Parlamentów/Izb wymieniło inne zagadnienia:

- Tendencje demograficzne w Europie (węgierskie *Országgyűlés* i słoweński *Državni zbor*);
- Edukację i badania (maltańska *Kamra tad-Deputati*, rumuńska *Camera Deputaților*);
- Wnioski po Brexicie (holenderska *Tweede Kamer*);
- Rozszerzenie (węgierskie *Országgyűlés*);
- Ochronę kultury europejskiej i tożsamości narodowej (węgierskie *Országgyűlés*);
- Modele współpracy z państwami sąsiedzkimi UE (polski Senat).

Polski Sejm dodał, że zamiast ograniczać się do z góry ustalonych tematów, Konferencja powinna pozostawać otwarta na pojawiające się w procesie dodatkowe przemyślenia.

Pięć Parlamentów/Izb poinformowało, że nie ma stanowiska w tej sprawie ponieważ te kwestie nie były jeszcze omawiane.

1.4 Znaczna większość Parlamentów/Izb (22 z 28) zgodziła się, że oprócz tematyki nakreślonej we Wspólnej Deklaracji Instytucji Europejskich sama Konferencja również powinna mieć możliwość proponowania zagadnień do dyskusji; sześć Parlamentów/Izb nie podzieliło tej opinii.

1.5.a Większość Parlamentów/Izb (20 z 30) wyraziła pogląd, że tematyka Konferencji powinna objąć kwestie instytucjonalne. Dziesięć Parlamentów/Izb była temu przeciwna. Respondentów, którzy odpowiedzieli twierdząco zapytano o konkretne aspekty instytucjonalne, których powinna dotyczyć debata: siedem Parlamentów/Izb zasygnalizowała rolę parlamentów krajowych w procesie decyzyjnym. W tym kontekście, niemiecki *Bundesrat* ponowił wezwanie do wydłużenia terminu składania uzasadnionej opinii o niezgodności projektów aktów prawnych. Cypryjska *Vouli ton Antiprosopon* zaproponowała, by parlamenti krajowe były konsultowane przed szczytami Rady. Sześć Parlamentów/Izb było zdania, że struktura organizacyjna agencji UE powinna zostać gruntownie zreformowana. W tym względzie, rumuńska *Camera Deputaților* wskazała na nadmierne mnożenie wskaźników a czeska *Poslanecká snemovna* zwróciła uwagę na stosunek kompetencji politycznych do kompetencji wykonawczych Komisji Europejskiej i na ich możliwe granice. Parlament Europejski i

włoska *Camera dei deputati* uznały, że należałoby podnieść kwestię dokończenia unii gospodarczej i walutowej.

O systemie czołowych kandydatów (*Spitzenkandidaten*) oraz listach ponadnarodowych wspominało sześć Parlamentów/Izb. Szwedzki *Riksdag* zaznaczył, że w 2018 roku Rada odrzuciła propozycję Parlamentu Europejskiego w sprawie bardziej zinstytucjonalizowanego systemu czołowych kandydatów, połączonego z ponadnarodowymi listami kandydatów obieralnych. Cztery Parlamenti/Izby domagały się uruchomienia ogólnej klauzuli pomostowej dla uproszczenia procesu decyzyjnego, a trzy Parlamenti/Izby opowiadały się za wprowadzeniem w Radzie głosowania większością kwalifikowaną. Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* podkreślały, że zmiany traktatowe dotyczące kwestii instytucjonalnych wymagają niczym nieskrępowanej dyskusji. Prawo inicjatywy ustawodawczej Parlamentu Europejskiego zostało podniesione zarówno przez austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* jak i przez niemiecki *Bundestag*.

1.5.b Na pytanie, czy debaty powinny być ograniczone obowiązującymi traktatami, co wykluczałoby możliwość ich zmiany, większość Parlamentów/Izb (19 z 27) odpowiedziała przecząco, a osiem twierdząco.

Przy założeniu, że zmiany traktatów miałyby być rozważane, siedem z 27 Parlamentów/Izb wyraziło wolę wzmocnienia roli parlamentów krajowych w procesie decyzyjnym. W tym względzie, zarówno niemiecki *Bundesrat* jak i węgierskie *Országgyűlés* uznały za konieczne wydłużenie terminu na składanie uzasadnionej opinii do 12 tygodni. Czeska *Poslanecká snemovna* wskazała na konieczność uzyskania informacji zwrotnej do uzasadnionych opinii od Komisji Europejskiej. Węgierski *Országgyűlés* i polski Senat zaproponowały wprowadzenie procedur czerwonej i zielonej kartki.

Szereg Parlamentów/Izb wskazało dodatkowe obszary, którym mogłyby się przysłużyć ewentualne zmiany traktatowe:

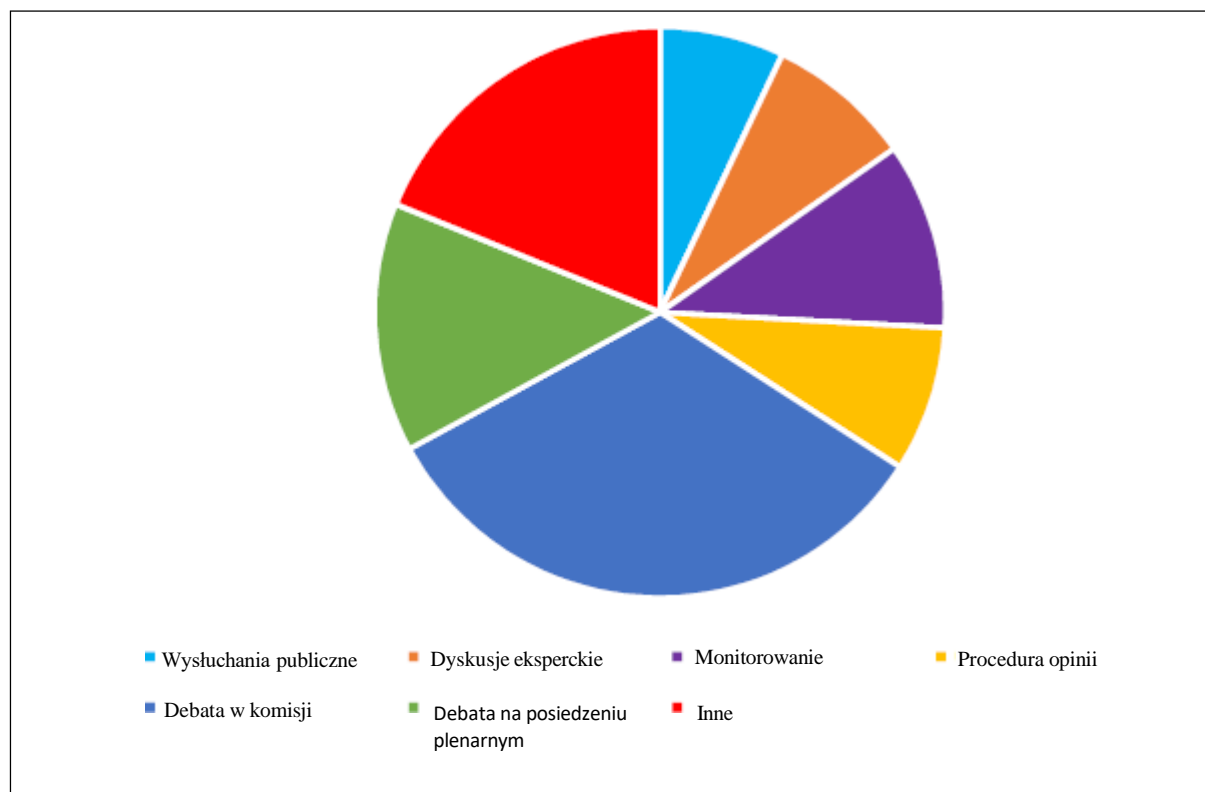
- Dodatkowe kompetencje do zarządzania kryzysami transgranicznymi, szczególnie w przypadku zagrożeń dla zdrowia (belgijski *Sénat*, Parlament Europejski); Parlament Europejski uściślił, że niezbędne są nowe i wzmocnione instrumenty, które dawałyby możliwość niezwłocznych działań i koordynacji reakcji na szczeblu UE, kierowania niezbędnymi zasobami, zarówno rzeczowymi jak i finansowymi, tam, gdzie są one najbardziej potrzebne oraz zbieranie jakościowych i wystandaryzowanych danych;
- Głosowanie większością kwalifikowaną w Radzie (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* oraz czeski *Senát*); w tym kontekście austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* przywołały konkretnie procedurę przewidzianą w art. 7;
- Jedna siedziba Parlamentu Europejskiego (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*);

- Klauzula o nieprzejmowaniu zobowiązań (tzw. „no bail out”) (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*);
- Migracja (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*);
- Usunięcie określenia „coraz ściślejszy związek” z Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (holenderska *Tweede Kamer*);
- Praworządność (łotewski *Saeima*).

Siedem z 27 respondentów stwierdziło, że ani nie angażują się na rzecz zmian traktatowych ani też z góry ich nie wykluczają. Fińska *Eduskunta* zaznaczyła, że na tym etapie przyjmuje w sprawie zmian traktatowych powściągliwe stanowisko. Propozycje wykonalne powinny zostać podjęte przez instytucje przedstawicielskie, zgodnie z postanowieniami Traktatów. Rumuński *Senat* podkreślił konieczność uściślenia charakteru prawnego Konferencji i przyjmowanych w jej ramach dokumentów, w tym jej zdolności do proponowania zmian w Traktatach. Pięć Parlamentów/Izb nie miało zdania w tej sprawie.

1.6.a W odpowiedzi na pytanie w jaki sposób Parlamenti/Izby zamierzają procedować w kwestii sprawozdań o praworządności, z których pierwsze Komisja Europejska opublikowała na koniec września, większość respondentów (28 z 36 Parlamentów/Izb) odpowiedziało, że będą one omawiane w komisjach, natomiast 12 z 36 twierdziło, że będą dyskutowane podczas posiedzenia plenarnego. Dziewięć Parlamentów/Izb informowało, że Sprawozdanie będzie monitorowane a siedem Parlamentów/Izb zaplanowało debaty eksperckie na ten temat. Kolejne siedem Parlamentów/Izb stwierdziło, że uruchomi procedurę opinii a sześć Parlamentów/Izb odpowiedziało, że zorganizuje wysłuchania publiczne na temat Sprawozdania.

<p>W jaki sposób Państwa Parlament/Izba zamierza procedować w sprawie sprawozdań o praworządności?</p>
--

Szesnaście z 36 Parlamentów/Izb odpowiedziało, że zamierza przyjąć inną ścieżkę postępowania. Wśród nich, dziewięć Parlamentów/Izb stwierdziło, że przed podjęciem decyzji o działaniach następczych sprawozdanie powinno zostać przeanalizowane w Komisji do Spraw UE. W dalszej kolejności sposobem na omówienie Sprawozdania mogłyby być dyskusje w formule okrągłego stołu (holenderska *Tweede Kamer*), debaty w komisjach i debaty plenarne (czeska *Poslanecká snemovna* i czeski *Senát*) oraz dyskusje panelowe (łotewski *Saeima*). Holenderska *Eerste Kamer* dodała, że Sprawozdanie zostanie włączone do programu dorocznej debaty plenarnej na temat stanu praworządności w Niderlandach i do debaty na temat polityki rządu dla Europy. Parlament Europejski uściślił, że w następstwie uchwały z października 2016 r., Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) zainicjowała sprawozdanie z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych dotyczące ustanowienia Mechanizmu UE na rzecz Demokracji, Praworządności i Praw Podstawowych, domagając się w tym obszarze kompleksowego mechanizmu prewencyjnego. LIBE powołała również Grupę roboczą do spraw monitorowania naruszeń demokracji, praworządności i praw podstawowych oraz do walki z korupcją w UE.

1.6.b Przeważająca większość (30 z 31 Parlamentów/Izb) zgodziła się, że przydatna byłaby wymiana opinii na temat tych sprawozdań wśród Parlamentów krajowych, a jeden respondent nie podzielił tej opinii.

1.6.c Szereg Parlamentów/Izb przedstawiło dodatkowe opinie na temat sprawozdań w sprawie praworządności. Holenderska *Tweede Kamer* poinformowała, że wyznaczyła sprawozdawców ds.

praworządności, którzy spotkali się ze swoimi odpowiednikami z Danii i Finlandii aby wymienić się poglądami na ten temat. Holenderska *Eerste Kamer* oraz luksemburska *Chambre des Députés* zasugerowały wymianę dobrych praktyk z innymi Parlamentami krajowymi, zaś włoska *Camera dei deputati* zaproponowała wymianę informacji o postępowaniach w sprawie naruszenia zasady praworządności. Parlament Europejski zauważył, że Komisja LIBE poprosiła o zgodę na zorganizowanie międzyparlamentarnego posiedzenia komisji (ICM) poświęconego sprawozdaniu Komisji Europejskiej na temat praworządności, które miało się odbyć w listopadzie 2020 r. Zważywszy na istotną rolę kontrolną Parlamentów krajowych w czasie pandemii jednym z istotnych aspektów dyskusji podczas tego posiedzenia ICM miał być wpływ działań związanych z COVID-19 na demokrację, prawa podstawowe i praworządność.

Francuski *Sénat* podkreślił, że tematyka dyskusji powinna uwzględniać wpływ czynników obcych na procesy demokratyczne, w szczególności w odniesieniu do wyborów i dezinformacji, i z zadowoleniem przyjął zobowiązanie Parlamentu Europejskiego w tym względzie, którego dobrym przykładem jest powstanie nowej Komisji Specjalnej ds. Obcych Ingerencji we Wszystkie Procesy Demokratyczne w Unii Europejskiej, w tym Dezinformacji (INGE) jak również wyrażona przez Komisję Europejską wola włączenia odnośnej kwestii do Europejskiego planu działania na rzecz demokracji.

1.7 Dwanaście Parlamentów/Izb przedstawiło uwagi podsumowujące do tego rozdziału. Portugalskie *Assembleia da República* zaznaczyło, że przyjęcie i wdrożenie Krajowych Planów Odbudowy i Odporności było przedmiotem zainteresowania Parlamentów krajowych, podobnie jak koordynowanie pakietu naprawy gospodarczej z semestrem europejskim. W podobnym duchu włoski *Senato della Repubblica* zaproponował debatę o skuteczności europejskiej reakcji na kryzys, w tym o takich kwestiach jak potrzeba podejścia ponadnarodowego oraz szczegółowe zasady kryzysowej procedury legislacyjnej. Węgierski *Országgyűlés* wskazał, że ponieważ rozszerzenie to jedna z najważniejszych kwestii dotyczących przyszłości Europy możliwość udziału w Konferencji powinny mieć kraje kandydujące oraz potencjalni kandydaci.

Luksemburska *Chambre des Députés* oraz polski Sejm podkreśliły, że Konferencji powinien przyświecać cel dotarcia do osób, które zazwyczaj nie uczestniczą w tego rodzaju debatach, w szczególności do młodzieży. Sejm wyraził również nadzieję, że zamiast na rozwiązaniach instytucjonalnych Konferencja skupi się na kwestiach merytorycznych, bardziej istotnych z punktu widzenia przyszłej wizji Europy. W podobnym duchu, portugalskie *Assembleia da República* podkreśliło, że Konferencja powinna skupić się na podejściu „najpierw polityki”, a konkretne problemy związane z życiem obywateli powinny być główną osią toczących się dyskusji. Oddolną metodę Konferencji uwypuklił również Parlament Europejski, który zaproponował by w perspektywie

długofalowej w refleksjach nad przyszłością Europy rozważyć wprowadzenie stałego mechanizmu kontaktu z obywatelami.

Słoweński *Državni zbor* podkreślił, że aby Konferencja przyniosła wymierne efekty, zamiast przyjmować nadmiernie długą listę założeń lepiej upewnić się, że osiągnięte zostaną zamierzone cele. Tę opinię podzieliła rumuńska *Camera Deputaților*. Holenderska *Tweede Kamer*, niemiecki *Bundesrat* i Parlament Europejski zaznaczyły, że Zgromadzenie Plenarne Konferencji powinno umieć dostosować się do zachodzących obecnie zmian i działać jako otwarte forum, bez odgórných założeń co do efektów. Parlament Europejski dodał, że przy ustalaniu program Konferencji można pomocniczo wykorzystać specjalne badania Eurobarometru.

Szwedzki *Riksdag* podkreślił, że Konferencję należy postrzegać jako komplementarną wobec demokracji reprezentatywnej, zważywszy, że to właśnie parlamenty i zasiadający w nich przedstawiciele partii politycznych reprezentują obywateli w politycznym procesie decyzyjnym. *Riksdag* dodał, że we wszystkich aspektach Konferencji powinna być obecna perspektywa płci.

ROZDZIAŁ 2

DOŚWIADCZENIA PŁYNĄCE Z PANDEMII COVID-19

Celem ROZDZIAŁU DRUGIEGO 34 RAPORTU PÓŁROCZNEGO jest analiza wniosków płynących z pandemii COVID-19.

Zdrowie

2.1 Na pytanie o to, czy kompetencje Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) powinny zostać poszerzone, podobnie jak miało to miejsce w przypadku Agencji FRONTEX, znaczna liczba respondentów (17 z 36) odpowiedziało twierdząco, a niemal taka sama liczba (16 respondentów) nie wyraziła opinii. Jedynie dwa Parlamenti/Izby odpowiedziały przecząco.

2.2 Na prośbę o próbę wskazania ewentualnych działań, które zmniejszałyby uzależnienie UE od państw trzecich przy zakupach sprzętu ochronnego, leków i prekursorów farmaceutycznych, Parlamenti/Izby wskazały na różne rozwiązania, a niektóre z nich wybrały więcej niż jedną opcję. Wśród podanych rozwiązań, najpopularniejsza okazała się relokacja procesów produkcyjnych do UE – wybrało ją 24 respondentów. Koordynowanie utrzymywania zapasów z poziomu europejskiego było drugim najczęściej wybieranym rozwiązaniem, które poparło 21 respondentów. Koordynowanie utrzymywania zapasów z poziomu krajowego było opcją najmniej preferowaną – wskazało ją 11 respondentów.

Szereg respondentów przedstawiło inne sugestie. Niektórzy wskazywali na konieczność zapewnienia autonomii przemysłowej, przy równoczesnym zachowaniu ugruntowanych wartości życia gospodarczego, takich jak swoboda handlu międzynarodowego czy udział MŚP, oraz przy zagwarantowaniu produkcji i wytwarzania kluczowych leków i produktów leczniczych (litewski *Seimas*, niemiecki *Bundesrat*, rumuńska *Camera Deputaților*, słoweńskie *Državni svet*, Parlament Europejski). Niemiecki *Bundesrat* z zadowoleniem przyjął zapowiedź Komisji Europejskiej w tym zakresie (COM (2020) 456 final). Z kolei Szwedzki *Riksdag* pozytywnie odniósł się do zniesienia unijnych ograniczeń w eksporcie sprzętu ochrony osobistej do państw trzecich, dodając, że należy wyeliminować utrzymujące się na rynku wewnętrznym przeszkody dla swobodnego przepływu. Estońskie *Riigikogu* wspomniało konkretnie o farmaceutycznych składnikach czynnych (API), stwierdzając, że europejski potencjał produkcyjny w tym obszarze zmniejszyłby zależność od krajów trzecich, i że możliwe zachęty mogłyby objąć obniżenie opłat z tytułu dopuszczenia do obrotu w przypadku wykorzystania API wytwarzanych w EOG bądź też innego rodzaju ulgi podatkowe. Estońskie *Riigikogu* wskazało ponadto, iż należy przy tym uwzględnić potencjalne skutki dla przystępności cenowej końcowego produktu leczniczego oraz rozważyć podjęcie działań

mitygujących ryzyko wzrostu cen leków i potencjalnie negatywnych konsekwencji dla ich dostępności w Europie. Polski Sejm zwrócił również uwagę na to, że pandemia uwidoczniła uzależnienie Europy od dostaw API z krajów trzecich i przypomniał, że zabezpieczenie odpowiedniego poziomu produkcji w samej UE będzie częścią Strategii farmaceutycznej, którą właśnie opracowuje Komisja Europejska.

Kilkoro respondentów (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, litewski *Seimas*) wspominało o mechanizmach wzmocnionej współpracy, wymianie informacji wśród państw członkowskich i o ogólnej poprawie koordynacji. Litewski *Seimas* wezwał również do przeglądu europejskich przepisów farmaceutycznych i do nadzoru nad globalną produkcją i łańcuchem dostaw leczniczych substancji aktywnych, co pozostaje w pewnym stopniu zbieżne ze stanowiskiem maltańskiej *Kamra tad- Deputati*, która zaproponowała wprowadzenie linii produkcyjnej opartej na globalnie zharmonizowanych specyfikacjach i wytycznych.

Parlament Europejski stał na stanowisku, że utworzenie Europejskiego Mechanizmu Reagowania w Dziedzinie Zdrowia (EHRM) wzmocni współpracę operacyjną na szczeblu UE i że państwa członkowskie powinny wymieniać się dobrymi praktykami w obszarze zarządzania zapasami. Parlament Europejski podkreślił, że Europejska Agencja Leków (EMA) mogłaby odgrywać istotną rolę w zapobieganiu niedoborom leków na poziomie UE w czasie kryzysu, i że w związku z tym jej mandat powinien zostać poszerzony a budżet wzrosnąć.

Niektóre Parlamenti/Izby preferowały połączenie wszystkich zaproponowanych opcji (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, łotewski *Saeima*), zaś inni respondenci zaznaczali, że ich Parlamenti/Izby albo nie przyjęły oficjalnego stanowiska w tej sprawie (duński *Folketing*, hiszpańskie *Cortes Generales*) albo nie posiadały kwalifikacji do udzielenia odpowiedzi (chorwacki *Hrvatski sabor*). Polski Sejm zaznaczył, że trudno wskazać jedno lub kilka preferowanych działań, zważywszy, że rola każdego z nich jest odmienna.

2.3 W odpowiedzi na pytanie o formę, jaką powinno przyjąć skoordynowane podejście aby bardziej skutecznie powstrzymać rozprzestrzenianie się choroby w sytuacji pandemicznej Parlamenti/Izby przedstawiły różnorakie opinie.

Szereg Parlamentów/Izb przyznało, że w takich sytuacjach uzasadnione są działania krajowe. Słoweński *Državni zbor* stwierdził, iż rozwój wydarzeń pokazał, że reakcje na pandemię przyjęte przez państwa członkowskie zależały od rozlicznych uwarunkowań krajowych, i że chociaż możliwe jest ustanowienie ogólnych, unijnych ram koordynacji, rozsądnym wydaje się utrzymanie działań krajowych. Węgierskie *Országgyűlés* podzieliło tę opinię, stwierdzając, że skalę rozprzestrzeniania się koronawirusa mierzono przede wszystkim na poziomie krajowym i właśnie na tym szczeblu podjęto niezbędne działania; stąd też wszystkie fora koordynacyjne powinny skupić się na ochronie zdrowia obywateli i na wspieraniu efektywnych środków krajowych. Polski Sejm zauważył, że obok przyjętych ewentualnie działań skoordynowanych państwa członkowskie powinny zachować prawo

stosowania własnych środków bezpieczeństwa. Szwedzki *Riksdag* wezwał do wspólnego działania państw członkowskich, przy pełnym poszanowaniu podziału kompetencji pomiędzy Unią Europejską a państwami członkowskimi w sprawach społecznych, zdrowotnych i medycznych.

Równocześnie szereg innych respondentów domagało się większej koordynacji między innymi w takich kwestiach jak zasady zamykania granic i dopuszczonych podróży (francuskie *Assemblée nationale*, łotewski *Saeima*), wspólne kwestionariusze dla podróżujących, wspólne warunki repatriacji (łotewski *Saeima*), epidemiologicznie bezpieczny swobodny przepływ towarów i usług, stosowanie standardowych zasad ustalania stanu bezpieczeństwa epidemiologicznego poszczególnych państw członkowskich, zasady transgranicznego przepływu towarów i osób (polski Sejm), ściślejsza koordynacja na granicach regionalnych w ramach grup roboczych Komitetu Regionów (niemiecki *Bundestag*), wspólne plany kryzysowe (słoweńskie *Državni svet*) lub wspólne ramy oceny (holenderska *Tweede Kamer*).

Wspominano również o jednolitych kryteriach przeciwdziałania ryzyku chorób zakaźnych i testowania (estońskie *Riigikogu*, niemiecki *Bundestag*) oraz o nowych kompetencjach, dających możliwość ogólnoeuropejskiej reakcji na transgraniczne zagrożenia dla zdrowia (hiszpańskie *Cortes Generales*). Hiszpańskie *Cortes Generales* domagały się również wdrożenia europejskiego planu zapobiegania ryzykom katastrof naturalnych. Wskazały, że niezbędne jest skoordynowane podejście, dające możliwość skuteczniejszego przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się choroby w sytuacji pandemii i że taką możliwość zapewniałaby Unia Zdrowotna. Dzięki takiemu podejściu, albo w oparciu o rewizję Traktatów, albo o wzmocnioną współpracę, Unia Europejska mogłaby stawić czoła ewentualnym epidemiom COVID-19 lub przyszłym pandemiom.

Za istotny aspekt wszelkich prób koordynacji szereg Parlamentów/Izb (czeska *Poslanecká sněmovna*, włoska *Camera dei deputati*) uznało wymianę informacji oraz wymianę danych pomiędzy organami ochrony zdrowia na szczeblu krajowym lub niższym (słowacka *Národná rada*). Włoski *Senato della Repubblica* wezwał do utworzenia sieci współpracy kryzysowej. Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* mówiły o koordynacji pomiędzy Ministrami Zdrowia i Ministrami Spraw Wewnętrznych, jak również pomiędzy Głowami Państw i Szefami Rządów. Opinię tę podzielił grecki *Vouli ton Ellinon*.

Litewski *Seimas* z zadowoleniem przyjął propozycję wzmocnienia ECDC z myślą o poprawie ogólnej gotowości i zdolności reagowania UE. Wsparł także opracowanie planu gotowości pandemicznej UE na poziomie międzyregionalnym i powołanie Grupy Zadaniowej ds. Zdrowia, co jego zdaniem byłoby niezwykle przydatne dla małych państw członkowskich. Wzmocnienie ECDC poparło również bułgarskie *Narodno sabranie*. Parlament Europejski wezwał do rewizji mandatu ECDC pod kątem zwiększenia jego budżetu, obsady kadrowej i kompetencji, dzięki czemu Centrum mogłoby wydawać obowiązkowe wytyczne dla państw członkowskich oraz koordynować badania laboratoryjne w czasie kryzysów sanitarnych.

Kilka Parlamentów/Izb albo nie miało opinii w tej sprawie albo poinformowało, że kwestia nie była jeszcze przedmiotem ich obrad (belgijski Sénat, belgijska *Chambre des représentants*, duński *Folketing*, rumuńska *Camera Deputaţilor*).

Badania i innowacje

2.4 W przypadku pytania o to czy poziom finansowania dla europejskiego programu badawczego „Horyzont Europa”, zaproponowany przez Radę Europejską w dniu 21 lipca 2020 r., jest wystarczający, zdania były podzielone. Na 34 respondentów, 14 nie miało w tej sprawie opinii, 11 stwierdziło, że finansowanie jest wystarczające, a 9 że nie.

2.5.a Według sprawozdania, zdecydowana większość Parlamentów/Izb (26 z 33 respondentów) nie analizowała strategii szczepień przedstawionej przez Komisję Europejską (COM (2020) 245 final). Strategię przeanalizowało jedynie siedem Parlamentów/Izb.

W odpowiedzi na prośbę o podanie szczegółów, holenderska *Tweede Kamer* zauważyła, że co prawda sama strategia będzie formalnie analizowana w toku przygotowań do posiedzenia Rady UE ds. Zdrowia w dniu 2 grudnia 2020 r., ale Niderlandy zaangażowały się już w tę tematykę, inicjując wraz z Francją, Niemcami i Włochami Sojuszu na rzecz Szczepionek, celem badania inicjatyw dających perspektywę opracowania szczepionki. Francuski *Sénat* zauważył, że Komisja Spraw Zagranicznych analizowała strategię w ramach prac nad własnym sprawozdaniem o Unii Europejskiej i zdrowiu. Senat z zadowoleniem przyjął sprawozdanie, ale dodatkowo podkreślił, że już kilka dni wcześniej niektóre państwa członkowskie podpisały z firmą AstraZeneca umowę dającą im preferencyjny dostęp do ewentualnej szczepionki. W szwedzkim *Riksdagu* strategia była przedmiotem dyskusji między rządem a Komisją Zdrowia i Jakości Życia, oraz konsultacji w Komisji do Spraw UE. W szwedzkim *Riksdagu* dominowało przekonanie, że o ile działania koordynowane międzynarodowo i współpraca na szczeblu unijnym i międzynarodowym są pożądane, to wspólny unijny harmonogram szczepień powinien być zogniskowany na tych obszarach, w których współpraca na szczeblu UE wniosłaby wartość dodaną. Takie obszary mogłyby obejmować wsparcie dla badań i rozwoju, koordynację produkcji szczepionek w UE, identyfikację potencjalnych zakładów produkcyjnych i wdrażanie wspólnych procesów zakupowych, przy równoczesnym zapewnieniu właściwej współpracy z przemysłem. Fińska *Eduskunta* zauważyła, że w Finlandii sprawa strategii należy do wyłącznej kompetencji rządu, który należycie poinformował Parlament o swoim stanowisku, tzn. o tym, że kraj przystąpi do Umowy o współpracy przy zakupach szczepionek. Duński *Folketing* stwierdził, że Komisja Spraw Europejskich udzieliła jednomyślnego wsparcia dla zaproponowanego przez Ministra Zdrowia mandatu celem przyjęcia projektu rozporządzenia w sprawie prowadzenia badań klinicznych nad produktami klinicznymi do stosowania u ludzi, które zawierają organizmy zmodyfikowane genetycznie oraz są przeznaczone do leczenia choroby koronawirusowej lub zapobiegania jej, oraz dostawy takich produktów (COM (2020) 261 final). Hiszpańskie *Cortes Generales* zaznaczyły, że

powołana w Kongresie Deputowanych Komisja ds. Odbudowy po Pandemii Covid uzgodniła własne konkluzje, przyjęte następnie na posiedzeniu plenarnym, w celu zapewnienia udziału Hiszpanii we wszelkich wysiłkach podejmowanych dla pozyskania szczepionki na COVID-19 i jej centralnej dystrybucji z poziomu europejskiego.

Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* zauważyły, że chociaż ta konkretna propozycja nie była jeszcze omawiana, przeprowadzono już debatę na temat kilku innych propozycji dotyczących medycznej odpowiedzi Unii na COVID-19.

2.5.b Przeważająca większość respondentów (20 z 25 Parlamentów/Izb) uznało za stosowne przyjęcie ram prawnych dla scenariuszy przyszłych kryzysów wywoływanych epidemiami chorób zakaźnych lub innymi poważnymi sytuacjami kryzysowymi o porównywalnej skali. Jedynie pięć Parlamentów/Izb było odmiennego zdania.

W odpowiedzi na pytanie o konkretne propozycje poszczególnych Parlamentów/Izb w tej sprawie, szereg respondentów wspominało o ulepszonych ramach prawnych (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, estońskie *Riigikogu*, francuskie *Assemblée nationale*, hiszpańskie *Cortes Generales*, maltańska *Kamra tad-Deputati*). Włoski *Senato della Repubblica* wezwał do uruchomienia kryzysowych procedur legislacyjnych i administracyjnych celem dookreślenia roli instytucji UE oraz państw członkowskich. Belgijski *Sénat* zasugerował, że zarządzanie kryzysami transgranicznymi mogłoby leżeć w gestii UE. Niektórzy respondenci mówili o lepszych wspólnych zasadach w sprawie granic i mobilności oraz o środkach zdrowotnych, w tym, między innymi, o dostępności sprzętu medycznego (luksemburska *Chambre des Députés*, francuski *Sénat*, portugalskie *Assembleia da República*). Niemiecki *Bundestag* wezwał do powołania organów koordynujących sytuacje kryzysowe, bądź, alternatywnie, do zintegrowania i powiązania już istniejących struktur.

Grecki *Vouli ton Ellinon* domagał się wspólnej europejskiej strategii zarządzania kryzysem pandemicznym oraz porównywalnymi sytuacjami kryzysowymi w przyszłości. Wskazał także na wagę współpracy między Parlamentem Europejskim a parlamentami krajowymi w tym zakresie, proponując, by parlamenty krajowe wносиły wspólny wkład w debatę wystosowując w ramach COSAC wspólną propozycję.

Maltańska *Kamra tad-Deputati* wskazywała, że obecny kryzys uwidoczniał, iż Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1082/2013/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowia nie zdała egzaminu w kryzysie, podobnie jak przewidziane w niej narzędzia wspólnego udzielania zamówień.

Kilka Parlamentów/Izb nie miało nadal żadnych konkretnych propozycji (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, czeska *Poslanecká sněmovna*, polski Senat).

2.6 Na pytanie czy Parlamenti/Izby zastanawiały się w jaki sposób państwa członkowskie mogłyby bardziej skutecznie współdziałać w obszarze badań i innowacji i jak mogłyby zapewnić lepszą wymianę danych w sektorze zdrowia, 16 z 31 Parlamentów/Izb odpowiedziało twierdząco a podobna liczba (15) przecząco.

W odpowiedzi na prośbę o doprecyzowanie, holenderska *Tweede Kamer*, francuski *Sénat* oraz litewski *Seimas* odnotowały z zadowoleniem powstanie europejskiej platformy danych dotyczących COVID-19, zauważając przy tym, że usprawnia ona wymianę danych podczas kryzysu i przyczynia się do wzmocnienia współpracy. Niemiecki *Bundestag* i niemiecki *Bundesrat* wyraziły poparcie dla Wspólnej Europejskiej Przestrzeni Danych Dotyczących Zdrowia, podkreślając równocześnie, jak ważne jest by w tym aspekcie pamiętać o ochronie danych i kwestiach prywatności. Te same obawy wyraziła holenderska *Tweede Kamer*. Parlamenti/Izby wskazywały również na potrzebę adekwatnej infrastruktury (estońskie *Riigikogu*, niemiecki *Bundesrat*), oraz kompatybilności i interoperacyjności w wymianie danych (holenderska *Tweede Kamer*, estońskie *Riigikogu*). Ścisłej rzecz ujmując, holenderska *Tweede Kamer* przywołała sieć e-Health, służącą omawianiu innowacyjnych inicjatyw w obszarach interoperacyjności i wymiany danych. Kolejna obawa, podniesiona przez polski Sejm, dotyczyła źródeł danych a w szczególności uzależnienia UE od danych zewnętrznych przy prowadzeniu własnych badań.

Według niemieckiego *Bundestagu*, współpraca w obszarach zdrowia i badań powinna zostać zacieśniona na wszystkich szczeblach: lokalnym, krajowym, europejskim i międzynarodowym. Jako przykład lepszej koordynacji w obszarze badań i rozwoju na szczeblu europejskim i międzynarodowym, hiszpańskie *Cortes Generales* podało inicjatywę akceleratora ACT (akcelerator dostępu do narzędzi walki z COVID-19) a polski Sejm pozytywnie odniósł się do inicjatywy Europejskiej Chmury dla Otwartej Nauki. Hiszpańskie *Cortes Generales* wyraziły wsparcie dla system zdrowia publicznego wpisanego w sieć europejską i sprzyjającego stosowaniu systemu właściwych wskaźników zdrowotnych, danych statystycznych i kryzysowych zasobów zdrowotnych. Litewski *Seimas* i Parlament Europejski jako najważniejszą inicjatywę UE wspierającą badania i innowacyjność wskazały europejski program „Horyzont Europa”. Mówiąc bardziej konkretnie, Parlament Europejski uwypuklił wagę otwartej nauki i poinformował, że wprowadził do programu szereg uzupełnień idących w kierunku większych synergii i lepszej współpracy europejskiej. Hiszpańskie *Cortes Generales* uznały za istotne inwestycje w badania i innowacje oraz ich adekwatne finansowanie, natomiast Parlament Europejski przypomniał o tym, że gdy Rada Europejska zaproponowała dla programu „Horyzont Europa” kwotę finansowania w wysokości 75,9 mld EUR, on sam wnioskował o 120 mld EUR. Parlament Europejski nawiązał również do Europejskiej Przestrzeni Badawczej (EPB), wyliczając kilka potencjalnych obszarów możliwych usprawnień, w szczególności w odniesieniu do leków, np. zwiększenie roli koordynacyjnej Komisji Europejskiej oraz państw członkowskich po to,

by uniknąć powielania działań, powołanie europejskiej sieci uniwersytetów medycznych, klarowne ramy regulacyjne dla firm czy większy udział MŚP w łańcuchach dostaw leków.

Ożywianie gospodarki

2.7 Na pytanie czy odnośne państwa członkowskie przyjęły pakiety stymulujące gospodarkę, wszyscy 35 respondenci potwierdzili, że takie rozwiązania zostały przyjęte, choć były ukierunkowane na różne aspekty:

- Zabezpieczenie miejsc pracy i przedsiębiorstw (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, grecki *Vouli ton Ellinon*, holenderska *Eerste Kamer*, niemiecki *Bundestag*, litewski *Seimas*, luksemburska *Chambre des Députés*, słoweński *Državni zbor*, włoska *Camera dei deputati*);
- Wsparcie dla gospodarstw domowych/ rodzin oraz przedsiębiorstw (i ich płynności), w tym dla osób samozatrudnionych i MŚP (belgijski *Sénat*, belgijska *Chambre des représentants*, bułgarskie *Narodno sabranie*, hiszpańskie *Cortes Generales*, niemiecki *Bundestag*, portugalskie *Assembleia da República*);
- Skoncentrowanie się na zatrudnieniu (chorwacki *Hrvatski sabor*), miejscach pracy, oraz na pomocy osobom najsłabszym (maltańska *Kamra tad-Deputati*);
- Skupienie się na płynności, MŚP i zatrudnieniu (rumuński *Senat* i słowacka *Národná rada*).

Niemiecki *Bundesrat* oraz litewski *Seimas* wspomniały również o wsparciu dla miast i samorządów lokalnych.

Zdecydowana większość Parlamentów/Izb informowała, że ich państwa członkowskie zdecydowały się na połączenie działań po stronie wydatkowej i przychodowej, np.:

- Odroczenie płatności podatków i/lub ich obniżenie (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, belgijska *Chambre des représentants*, bułgarskie *Narodno sabranie*, chorwacki *Hrvatski sabor*, duński *Folketing*, estońskie *Riigikogu*, grecki *Vouli ton Ellinon*, hiszpańskie *Cortes Generales*, łotewski *Saeima*, niemiecki *Bundestag*, portugalskie *Assembleia da República*, słoweński *Državni zbor*, szwedzki *Riksdag* węgierskie *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*);
- Wydatki, na przykład w postaci dotacji (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, niemiecki *Bundestag*, portugalskie *Assembleia da República*, słoweńskie *Državni svet*, szwedzki *Riksdag*), w tym wsparcie finansowe dla firm i inwestycji kapitałowych (duński *Folketing*);
- Gwarancje pożyczkowe (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, belgijski *Sénat*, duński *Folketing*, estońskie *Riigikogu*, grecki *Vouli ton Ellinon*, łotewski *Saeima*, niemiecki *Bundestag*, portugalskie *Assembleia da República*, słowacka *Národná rada*, włoski *Senato della Repubblica*) i łatwiejszy dostęp do pożyczek nieoprocentowanych bądź niskooprocentowanych (bułgarskie *Narodno sabranie*, polski Sejm, słoweńskie *Državni svet*);

- Łatwiejsze odroczenia płatności (belgijski *Sénat*, belgijska *Chambre des représentants*, czeska *Poslanecká sněmovna*, czeski *Senát*, hiszpańskie *Cortes Generales*, słowacka *Národná rada*, węgierskie *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*);
- Odroczenia płatności składek na ubezpieczenie społeczne (belgijska *Chambre des représentants*, bułgarskie *Narodno sabranie*, czeska *Poslanecká sněmovna*, czeski *Senát*, grecki *Vouli ton Ellinon*, polski Sejm, słowacka *Národná rada*, węgierskie *Országgyűlés*);
- Dopuszczenie wypłaty (przejściowych i krótkoterminowych) zasiłków dla bezrobotnych i dodatków do wynagrodzeń (belgijska *Chambre des représentants*, czeska *Poslanecká sněmovna* i czeski *Senát*, duński *Folketing*, luksemburska *Chambre des Députés*, łotewski *Saeima*, polski Sejm, słowacka *Národná rada*, słoweński *Državni zbor*), w tym zasiłków chorobowych (estońskie *Riigikogu*) i innych świadczeń (chorwacki *Hrvatski sabor*, grecki *Vouli ton Ellinon*, hiszpańskie *Cortes Generales*) lub dodatków dla rodzin (niemiecki *Bundesrat*);
- Obniżenie kosztów energii elektrycznej (niemiecki *Bundesrat*).

Pięciu respondentów zaznaczyło, że działania powinny skupiać się głównie po stronie wydatkowej. Cypryjska *Vouli ton Antiprosopon* wskazała, że wprowadzone środki zamiast na ulgach podatkowych koncentrowały się na wydatkach i przyjęły głównie postać zasiłków dla bezrobotnych oraz wsparcia dla MŚP. Holenderska *Tweede Kamer* informowała o odroczeniu płatności podatków, ale zarówno ona jak i holenderska *Eerste Kamer* zauważyły, że działania szły przede wszystkim w kierunku zwiększania wydatków, z pakietem wsparcia kosztów pracy, osób samozatrudnionych, kosztów stałych MŚP oraz pomocy dla kreujących wzrost inwestycji prywatnych i publicznych. Również fińska *Eduskunta* mówiła o wydatkowych środkach pomocy, w tym dla prywatnych przedsiębiorców, MŚP i na innowacje. Rumuński *Senat* odnotował działania skupiające się na zwiększaniu wydatków, w szczególności dla wsparcia płynności, MŚP i zatrudnienia.

Spora grupa Parlamentów/Izb stwierdziła, że okresowo niektóre działania były kierowane do konkretnych branż, tj.:

- Turystyki i hotelarstwa (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, bułgarskie *Narodno sabranie*, chorwacki *Hrvatski sabor*, duński *Folketing*, fińska *Eduskunta*, hiszpańskie *Cortes Generales*, portugalskie *Assembleia da República*, rumuńska *Camera Deputaților*, słoweńskie *Državni svet*, słoweński *Državni zbor*);
- Sektora gastronomicznego (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, belgijska *Chambre des représentants*, fińska *Eduskunta*);
- Sektora kultury i branży eventowej (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, chorwacki *Hrvatski sabor*, duński *Folketing*, szwedzki *Riksdag*);
- Sektora rolnego i leśnego (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*);

- Obsługi ruchu lotniczego (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, chorwacki *Hrvatski sabor*);
- Sektora ochrony zdrowia (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, maltańska *Kamra tad-Deputati*, polski Senat, rumuńska *Camera Deputaţilor*, szwedzki *Riksdag*);
- Sektora bankowy (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*);
- Mediów (duński *Folketing*).

Duński *Folketing* poinformował również, że inicjatywy służące łagodzeniu gospodarczych skutków pandemii objęły wsparcie dla studentów i promowanie publicznych projektów budowlanych. Szwedzki *Riksdag* zauważył z kolei, że wsparcie skierowano także do organizacji sportowych, placówek edukacyjnych, nauczycieli i studentów.

Niemiecki *Bundesrat*, grecki *Vouli ton Ellinon*, maltańska *Kamra tad-Deputati* i węgierskie *Országgyűlés* wspominały, że okresowo działania kierowano do sektorów, które najboleśniej odczuły skutki pandemii. Malta wprowadziła także specjalne działania na rzecz sektora ochrony zdrowia. Włoski *Senato della Repubblica* i rumuński *Senat* poinformowały, że o ile początkowe działania miały charakter ogólny, te najnowsze skupiały się już na konkretnych branżach. Rumunia wskazała szczególnie branżę hotelarską i gastronomiczną, sektor motoryzacyjny i branżę elektroniki użytkowej.

Czeska *Poslanecká sněmovna* i czeski *Senát* podkreśliły, że działania nie były podejmowane z myślą o konkretnych sektorach. Holenderska *Tweede Kamer* również odnotowała, że ostatni pakiet miał charakter ogólny a nie sektorowy.

Chorwacki *Hrvatski sabor* zaznaczył, że wnioski o wsparcie mogą składać wszystkie mikroprzedsiębiorstwa, bez względu na branżę, jeżeli ich straty w porównaniu z rokiem ubiegłym sięgnęły co najmniej 50 procent.

Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* poinformowały o uchwaleniu „Ustawy o premii inwestycyjnej”, ukierunkowanej w szczególności na ekologiczne i cyfrowe projekty inwestycyjne. Francuskie *Assemblée nationale* i francuski *Sénat* wspominały o planie inwestycyjnym opiewającym na 100 mld EUR, opartym na trzech filarach: środowisku, konkurencyjności i spójności.

Polski Sejm i polski Senat przywołały przykład „Tarczy antykryzysowej”, która oprócz zapewnienia wsparcia dla utrzymania miejsc pracy i dla przedsiębiorców, wzmocniła system finansowy i inwestycje publiczne. Wśród istotnych działań polski Senat wymienił również nadzwyczajne zmiany w postępowaniach sądowych.

Pytanie nie miało zastosowania do Parlamentu Europejskiego.

2.8 Na pytanie o wymienienie innych działań z zakresu polityki gospodarczej i społecznej, które okazały się szczególnie skuteczne w łagodzeniu skutków pandemii koronawirusa, 13 z respondentów udzieliło różnorodnych odpowiedzi. Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, estońskie *Riigikogu* i

francuskie *Assemblée nationale* wskazało jako właściwy środek pracę w niepełnym wymiarze godzin. Bułgarskie *Narodno sabranie* wspomniało o bezpośrednim dodatku dla pracodawców, który pomógł ograniczyć wywołane kryzysem bezrobocie. Cypryjska *Vouli ton Antiprosopon* oraz francuskie *Assemblée nationale* wskazały działania promowane na szczeblu UE. Luksemburska *Chambre des Députés* podała prawo do nadzwyczajnego urlopu rodzinnego z tytułu COVID-19, jak również zakaz eksmisji i zamrożenie stawek czynszu. Węgierskie *Országgyűlés* wymieniło ograniczenia w swobodnym przepływie osób, specjalne zasiłki dla osób starszych, obowiązkowe stosowanie środków ochronnych (takich jak maseczki) oraz zapewnienie edukacji zdalnej i telepracę. Francuski *Sénat* wskazał utrzymanie przez Europejski Bank Centralny (EBC) polityki płynności i stop procentowych, jak również tymczasowe zniesienie dopuszczalnego deficytu publicznego na poziomie 3 procent PKB. Włoski *Senato della Repubblica* odpowiedział, że gospodarka odżyła także dzięki skutecznemu zmniejszeniu liczby aktywnych zakażeń i odnotował znaczenie wszystkich wprowadzonych dla przedsiębiorstw i pracowników środków postojowych, które dały możliwość szybkiego wznowienia działalności gospodarczej. Maltańska *Kamra tad-Deputati* poinformowała, że każda osoba mieszkająca na Malcie otrzymała bon na kwotę 100 EUR. Rumuńska *Camera Deputaților* wspomniała o prowadzeniu konsekwentnego dialogu z sektorem przedsiębiorstw. Słoweńskie *Državni svet* wskazało rozwiązania związane z realizacją lokalnych projektów infrastrukturalnych i budowlanych oraz zapewnienie środków finansowych podmiotom świadczącym usługi opieki zdrowotnej.

Szereg respondentów powtarzało, że działania gospodarcze wymienione w odpowiedziach na poprzednie pytanie dotyczące pakietów stymulujących w państwach członkowskich, złagodziły wpływ pandemii na gospodarkę (niemiecki *Bundestag*, grecki *Vouli ton Ellinon*). Niemiecki *Bundestag* wspomniął konkretnie o dodatkach za pracę w niepełnym wymiarze godzin oraz zasiłkach na dzieci bądź zasiłkach z tytułu utraty dochodu z powodu zamknięcia szkół i ośrodków opieki dziennej, uwypuklając przy tym pomoc dla branży hotelarskiej, gastronomicznej, dla sektora kultury i branży eventowej. Łotewski *Saeima* wymienił odroczenie płatności podatków i gwarancje pożyczkowe. Polski Senat wskazał dotacje dla przedsiębiorstw na pokrycie kosztów wynagrodzeń pracowniczych i składek na ubezpieczenie społeczne przyznawane w przypadku spadku przychodów lub skrócenia wymiaru czasu pracy o 20 procent. Portugalskie *Assembleia da República* wspomniało między innymi o systemie zwolnień czasowych, o odroczeniu podatków i moratorium kredytowym. Rumuński *Senat* odnotował w szczególności środki na pokrycie wynagrodzeń pracowników wysyłanych na bezrobocie techniczne, bodźce podatkowe dla personelu medycznego i wsparcie dla MŚP.

Słowacka *Národná rada* wskazała jako przydatne rozwiązanie pracę zdalną, równocześnie podkreślając pozostałe działania pobudzające gospodarkę, w szczególności poprawę płynności firm, w tym możliwość odroczenia płatności oraz wypłaty zasiłków chorobowych.

Belgijska *Chambre des représentants* poinformowała, że do analizy kryzysu wywołanego COVID-19 powołała dwie Komisje: jedną stałą a drugą specjalną, i odnotowała, że wsparła UE w mobilizacji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) celem szybszego rozpoczęcia zakrojonego na szeroką skalę dochodzenia w sprawie pochodzenia wirusa.

Fińska *Eduskunta* poinformowała, że w sierpniu 2020 r. rząd przystąpił do pogłębionej oceny krótko- i długofalowych efektów pakietów stymulacyjnych.

Belgijski *Sénat*, czeska *Poslanecká sněmovna*, czeski *Senát*, duński *Folketing*, hiszpańskie *Cortes Generales*, holenderska *Tweede Kamer*, litewski *Seimas* oraz słoweński *Državni zbor* wskazały, że nie miały w tej sprawie jasnego bądź oficjalnego stanowiska.

Pytanie nie miało zastosowania do Parlamentu Europejskiego.

2.9 W odpowiedziach na pytanie o to, które z rozwiązań europejskich uruchomionych dla wsparcia działań krajowych były według nich szczególnie skuteczne, duża liczba respondentów (14) podała Europejski Instrument Tymczasowego Wsparcia w Celu Zmniejszenia Zagrożeń Związanych z Bezrobociem w Sytuacjach Nadzwyczajnych (SURE) służący opanowaniu gwałtownego wzrostu wydatków publicznych związanych z utrzymaniem zatrudnienia (bułgarskie *Narodno sabranie*, chorwacki *Hrvatski sabor*, cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, holenderska *Tweede Kamer*, francuskie *Assemblée nationale*, litewski *Seimas*, luksemburska *Chambre des Députés*, portugalskie *Assembleia da República*, rumuński *Senat*, słowacka *Národná rada*, słoweńskie *Državni svet*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica* oraz Parlament Europejski).

Wśród innych często podawanych wyjątkowo efektywnych działań znalazły się:

- Poluzowanie zasad pomocy publicznej (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, francuski *Sénat*, luksemburska *Chambre des Députés*, maltańska *Kamra tad-Deputati*, rumuński *Senat*, słowacka *Národná rada*, węgierskie *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*) i zasad konkurencji (niemiecki *Bundestag*);
- Elastyczność zasad fiskalnych UE, w tym uruchomienie ogólnej „klauzuli zwalniającej z odpowiedzialności” z Paktu Wzrostu i Stabilności (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, luksemburska *Chambre des Députés*, maltańska *Kamra tad-Deputati*, niemiecki *Bundestag*, rumuński *Senat*, słowacka *Národná rada*, węgierskie *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*, Parlament Europejski);
- Działania podejmowane przez EBC, w tym Pandemiczny Program Zakupów Awaryjnych (PEPP) (niemiecki *Bundestag*, włoska *Camera dei deputati*, Parlament Europejski);
- Działania podejmowane przez Europejski Bank Inwestycyjny, w tym Ogólnoeuropejski Fundusz Gwarancyjny (EGF) w odpowiedzi na COVID-19 (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, słowacka *Národná rada*, Parlament Europejski);

- Elastyczność i przekierowanie środków z funduszy strukturalnych i innych funduszy UE oraz wsparcie z Inicjatywy Inwestycyjnej w Odpowiedzi na Koronawirusa (CRII) (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, łotewski *Saeima*, słowacka *Národná rada*, węgierskie *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*,).

Polski Sejm odwołał się w tym względzie do pakietu wytycznych i zaleceń wydanych przez Komisję Europejską w celu wsparcia państw członkowskich w stopniowym znoszeniu ograniczeń w podróży, natomiast polski Senat odnotował propozycję zmiany Rozporządzenia (UE) 2016/369 w sprawie udzielania wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii. Rumuńska *Camera Deputaților* uwypukliła w szczególności wsparcie zapewnione rynkom rolnym i rynkom żywności. Parlament Europejski wskazał również na znaczenie uruchomienia Europejskiego Programu Reasekuracji Świadczeń dla Osób Bezrobotnych.

Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* oraz słowacka *Národná rada* wyraziły swoje poparcie dla wyników szczytu Rady Europejskiej z 17-21 lipca 2020 r. Cypryjska *Vouli ton Antiprosopon* oraz włoska *Camera dei deputati* poparły Europejski Instrument na rzecz Odbudowy, wprowadzany pod hasłem „Next Generation EU”. Z kolei Holenderska *Tweede Kamer* zauważyła, że do europejskiego planu odbudowy zgłoszono zastrzeżenia, dotyczące w szczególności zasady subwencji pożyczkowych dla państw członkowskich, i że debata ogniskowała się na zasadzie warunkowości powiązanej z reformami strukturalnymi. Niemiecki *Bundestag* odnotował w szczególności Program InvestEU a rumuńska *Camera Deputaților* wskazała na Program EU4Health.

Belgijska *Chambre des représentants* poinformowała, że Komisja specjalna do Spraw Kryzysu COVID-19 oceni podjęte działania a jej sprawozdanie właśnie powstaje. Fińska *Eduskunta* również oczekiwała na ocenę prowadzoną przez fiński rząd w sprawie krótko- i długofalowego wpływu pakietów pobudzających gospodarkę.

Szereg respondentów odpowiedziało, że nie ma (oficjalnej) opinii w tej sprawie (belgijski *Sénat*, czeska *Poslanecká sněmovna*, duński *Folketing*, estońskie *Riigikogu*, grecki *Vouli ton Ellinon*, hiszpańskie *Cortes Generales*). Czeski *Senát* wskazał swoje ogólne poparcie dla działań na szczeblu UE.

2.10.a W odpowiedziach na pytanie o priorytety i główne kierunki jakie należy przyjąć na szczeblu UE przy opracowywaniu pakietu działań przeciwdziałających ekonomicznym i społecznym skutkom pandemii COVID-19, sześć Parlamentów/Izb stwierdziło, że nie ma stanowiska w tej sprawie i/lub że w tej kwestii nie przeprowadzono jeszcze debaty.

Wśród działań wybieranych przez respondentów, jako główne obszary polityk, które należy potraktować priorytetowo przy opracowywaniu unijnego pakietu działań łagodzących skutki gospodarcze i społeczne pandemii COVID-19 wymieniano transformację ekologiczną i cyfrową,

zatrudnienie, innowacje, badania i rozwój oraz zdrowie. W kwestii zatrudnienia, francuskie *Assemblée nationale* wskazało również na potrzebę zwrócenia szczególnej uwagi na walkę z bezrobociem i niepewnymi formami zatrudnienia. Kilka Parlamentów/Izb wzywało do skupienia się na wymiarze społecznym (łotewski *Saeima*), szczególnie na łagodzeniu nierówności społecznych (bułgarskie *Narodno sabranie* i luksemburska *Chambre des Députés*), na włączeniu społecznym (włoski *Senato della Repubblica*) i realizacji celów Europejskiego Filaru Praw Społecznych (włoska *Camera dei deputati*). Dodatkowo włoski *Senato della Repubblica* wskazał na ochronę praw pracowniczych, a maltańska *Kamra tad-Deputati* postulowała pomoc dla przedsiębiorstw w dostosowywaniu się do nowego otoczenia biznesu. Niemiecki *Bundesrat* i grecki *Vouli ton Ellinon* wyraziły swoje wsparcie dla MŚP. W obszarze badań i rozwoju, słoweńskie *Državni svet* opowiadało się za większym ukierunkowaniem się na badania medyczne, technologie napędu czy sztuczną inteligencję (AI). Kilku respondentów jako jeden z pożądaných obszarów priorytetowych wskazywało edukację (włoski *Senato della Repubblica*, słoweńskie *Državni svet*).

Część Parlamentów/Izb podało inne priorytetowe gospodarczo zagadnienia, takie jak zrównoważoność, odporność (estońskie *Riigikogu*, francuski *Sénat*, niemiecki *Bundesrat*, portugalskie *Assembleia da República*), konkurencyjność (niemiecki *Bundesrat*, włoski *Senato della Repubblica*, portugalskie *Assembleia da República*) oraz konwergencję (niemiecki *Bundesrat*, słowacka *Národná rada*). Francuski *Sénat* wezwał do relokacji produkcji strategicznej i do zapewnienia suwerenności technologicznej i cyfrowej. To stanowisko wsparły także słoweńskie *Državni svet* i Parlament Europejski. Włoski *Senato della Repubblica* opowiadał się za zmniejszaniem nierówności terytorialnych oraz rozwojem wydajnej infrastruktury, natomiast estońskie *Riigikogu* wezwało do bardziej skutecznych działań antykrzysowych. Parlament Europejski postulował dywersyfikację łańcuchów dostaw i zmianę kierunków polityki handlowej. Niemiecki *Bundesrat* wezwał do wzmocnienia działań w ramach polityki spójności i do utrzymania unijnych gwarancji dla banków rozwoju regionalnego, natomiast polski Sejm poparł wykorzystanie instrumentów polityki spójności do eliminowania negatywnych skutków spowolnienia gospodarczego.

Polski Sejm wyraził wsparcie dla proponowanego przez Komisję Europejską planu odbudowy, a rumuńska *Camera Deputaţilor* poparła priorytety już uzgodnione przez państwa członkowskie w ramach Agendy Strategicznej UE na lata 2019-2024.

Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* z zadowoleniem przyjęły priorytety takie jak Program EU4Health, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, środki na rozwój regionalny w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) i program „Horyzont Europa”, uznając je za dobry punkt wyjścia w opracowywaniu pakietu działań.

Niemiecki *Bundestag* postulował wdrożenie reform zalecanych w ramach semestru europejskiego, a także upowszechnianie skoordynowanych działań w obszarze polityki gospodarczej i społecznej oraz instrumentów polityki fiskalnej.

Część Parlamentów/Izb podała kilka ogólniejszych uwag dotyczących możliwych priorytetów pakietu działań na rzecz odbudowy gospodarek. Fińska *Eduskunta* i estońskie *Riigikogu* położyły nacisk na ogólne wzmocnienie jednolitego rynku. Łotewski *Saeima* podkreślił, że działania powinny być podejmowane w reakcji na najpilniejsze i średnioterminowe potrzeby regionów lub państw członkowskich, a szwedzki *Riksdag* dodał, że powinny być kierowane do tych miejsc w UE, które zostały dotknięte najmocniej, zarówno gospodarczo jak i społecznie. Węgierskie *Országgyűlés* i polski Senat przyznały, że pandemia w różnym stopniu odcisnęła swoje piętno na poszczególnych państwach członkowskich, regionach, przedsiębiorstwach i grupach zawodowych oraz argumentowały, że narzucane odgórnie priorytety mogą okazać się nieskuteczne. Polski Senat zwrócił uwagę, że działania na szczeblu unijnym powinny obejmować wszystkie obszary życia gospodarczego i społecznego, natomiast węgierskie *Országgyűlés* opowiadało się za działaniami w sprawie ochrony życia i miejsc pracy jak również za pobudzaniem wzrostu gospodarczego. Ten ostatni postulat poparły również maltańska *Kamra tad-Deputati* oraz szwedzki *Riksdag*.

Rumuński *Senat* uznał, że działania pokryzysowe zaproponowane przez Komisję Europejską powinny być bezpośrednio skierowane do grup najboleśniej doświadczonych przez kryzys, tzn. obywateli, MŚP oraz sektora dóbr i usług publicznych, a także dostrzegł potrzebę działań UE w obszarach uznawanych za należące do kompetencji rządów, tj. w finansowaniu systemów zdrowia publicznego i przygotowaniu potrzebnej profesjonalnej kadry.

Oprócz wyliczenia priorytetów do przyjęcia przy projektowaniu pakietu rozwiązań przeciwdziałających ekonomicznym i społecznym skutkom pandemii COVID-19 na szczeblu UE, kilka Parlamentów/Izb podzieliło się uwagami na temat samej metody i ogólnych ram działania.

Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* zaproponowały monitorowanie i ocenę skuteczności instrumentu SURE.

Holenderska *Tweede Kamer* wskazała na zasadę warunkowości w odniesieniu do europejskich pakietów wsparcia.

Zdaniem fińskiej *Eduskunty*, przy opracowywaniu działań należy przede wszystkim kierować się zasadami przejrzystości i dobrego rządzenia i postawić jedynie na takie rozwiązania, które są uznawane za najskuteczniejsze. Fińska *Eduskunta* za kluczową uznała dalszą dyskusję nad utrzymaniem zdolności obsługi długu w Europie.

Francuski *Sénat* zachęcał do szybkiego przyjęcia krajowych planów odbudowy i do rozwoju zasobów własnych UE celem wsparcia spłaty wspólnie zaciągniętych pożyczek, jak również do wprowadzenia dotacji i gwarancji, której wysokość byłaby uzależniona od skali recesji wywołanej przez kryzys.

W kontekście zielonej i cyfrowej transformacji, włoska *Camera dei deputati* wzywała, by do zagadnień jednostkowych przyjąć podejście horyzontalne i przekrojowe.

Polski Sejm wskazał, że aby we właściwy sposób przeciwdziałać wpływowi pandemii na gospodarkę, okres referencyjny powinien rozpoczynać swój bieg z końcem 2019 roku lub z końcem pierwszego kwartału 2020 roku, i że kryteria alokacji oraz szacowania spadku wzrostu gospodarczego powinny objąć państwa członkowskie znajdujące się na etapie konwergencji. Polski Sejm argumentował, że szybkie wypłaty środków z unijnego budżetu na pokrycie wydatków poniesionych przez beneficjentów polityki spójności mogłyby być głównym mechanizmem w walce z negatywnymi skutkami pandemii.

Rumuńska *Camera Deputaților* zwróciła uwagę na konieczność utrzymania równowagi pomiędzy środkami odbudowy a wcześniej uzgodnionymi celami Agendy Strategicznej UE, domagając się skutecznego mechanizmu zapobiegania niezgodnemu z przeznaczeniem wykorzystaniu pomocy publicznej i negatywnym skutkom dla konkurencyjności i przedsiębiorczości.

Słowacka *Národná rada* stała na stanowisku, że działania powinny zapewniać niezbędną elastyczność oraz przewidywać odpowiednie ramy finansowe, umożliwiające efektywną alokację zasobów, przy czym bez zmiany zasad współfinansowania, w duchu solidarności ze słabiej rozwiniętymi państwami członkowskimi i regionami.

Szwedzki *Riksdag* uznał, że unijne działania wspierające odbudowę powinny mieć charakter przejściowy, ściśle ukierunkowany, proporcjonalny i restrykcyjny budżetowo, i że o ile tylko jest to możliwe, pomoc powinna się opierać na już istniejących instrumentach i formach finansowania a nie na nowych zasobach własnych UE. Co więcej, szwedzki *Riksdag* utrzymywał, że należy przede wszystkim skupić się na pierwszych latach odbudowy i że wsparcie powinno być wykorzystywane wyłącznie do zarządzania kryzysowego i pobudzenia gospodarki. Według szwedzkiego *Riksdagu*, pomoc dla państw członkowskich powinna być kompatybilna z ramami polityki gospodarczej UE, oraz, tam gdzie jest to właściwe, z zaleceniami dla poszczególnych krajów, a jej warunkiem powinno być upowszechnianie podstawowych wartości UE. Ponadto, szwedzki *Riksdag* stwierdził, że wsparcie dla inwestycji prywatnych powinno przynosić wysoką wartość dodaną, mieć charakter popytowy i być stabilne finansowo.

Parlament Europejski przywołał swoją uchwałę z dnia 17 kwietnia 2020 r., w której wzywał do przyjęcia potężnego planu odbudowy gospodarki z myślą o jej transformacji i wzmocnieniu jej odporności, wsparciu MŚP, zwiększeniu liczby miejsc pracy i rozwijaniu umiejętności z myślą o

łagodzenia skutków kryzysu wśród pracowników, konsumentów i rodzin. Parlament Europejski domagał się także ambitnych Wieloletnich Ram Finansowych (WRF), reformy systemu zasobów własnych UE tak, by zapewniły one realizację pakietu dla odbudowy gospodarki, a także użycia wszelkich środków i niewykorzystanych zasobów z obecnego budżetu UE.

2.10.b Jedenaście z odpowiadających 25 Parlamentów/Izb wyraziło swoje poparcie dla priorytetowego potraktowania w pakiecie środków służących odbudowie zagadnień ochrony klimatu, zrównoważonego rozwoju oraz cyfryzacji.

Fińska *Eduskunta* podkreśliła, że plan odbudowy powinien wspierać UE w realizacji jej ambicji klimatycznych. Niemiecki *Bundesrat* wskazywał, że należy pamiętać o konkurencyjnym i zrównoważonym rozwoju UE. Zaznaczył także, że inwestycje publiczne powinny być zgodne z ekologicznym przykazaniem „po pierwsze nie szkodzić”, i że szczególny nacisk należy położyć na zachowanie dziewiczej natury i dużej bioróżnorodności.

W odniesieniu do cyfryzacji, włoska *Camera dei deputati* stwierdziła, że strategia gospodarki obiegu zamkniętego, w tym przekwalifikowanie w niektórych branżach oraz tworzenie nowych miejsc pracy, idzie w parze z celami cyfrowymi, w szczególności ze strategią danych i utworzeniem europejskiej chmury, zaś włoski *Senato della Repubblica* podkreślił, że pandemia pokazała jak ważną rolę odgrywają wydajniejsze systemy wymiany danych i informacji oraz ściślejsza koordynacja wśród państw członkowskich.

Litewski *Seimas* wskazał na konieczność uwzględnienia w debacie nad alokacją środków z Funduszu Odbudowy potrzeb oraz skutków kryzysu w poszczególnych państwach członkowskich, i jako priorytetowe wymienił inwestycje wspierające reformy strukturalne, ekologiczną i cyfrową transformację oraz poprawę jakości opieki zdrowotnej. Słoweńskie *Državni svet* wezwało do zwiększenia nakładów na transformację cyfrową, AI i technologie neutralne dla klimatu.

Francuski *Sénat* podkreślił potrzebę pogodzenia walki ze zmianami klimatu z dążeniami do zrównoważonego rozwoju gospodarczego i włączenia społecznego, i zauważył, że Unia Europejska nie powinna pozbawiać się technologii, które dają jej szansę na osiągnięcie ambitnych celów, szczególnie w obszarze neutralności klimatycznej i efektywności energetycznej.

Niektóre Parlamenti/Izby przyjęły nieco bardziej powściągliwe stanowisko.

Rumuński *Senat* zwrócił uwagę na konieczność znalezienia równowagi pomiędzy wsparciem finansowym jakie z UE trafia do każdego państwa członkowskiego w związku z realizacją ambicji klimatycznych i zrównoważonego rozwoju a potrzebami finansowymi i możliwościami każdego

państwa członkowskiego, tak, by ustalone cele nie wykraczały poza możliwości wsparcia finansowego jakimi dysponują poszczególne państwa.

Czeska *Poslanecká sněmovna* wezwała do ostrożności przy łączeniu reakcji na pandemię z działaniami służącymi pobudzeniu gospodarki. Maltańska *Kamra tad-Deputati* argumentowała, że głównym priorytetem powinno być przetrwanie już działających firm oraz zachowanie miejsc pracy. Polski Senat uznał cele redukcji emisji gazów cieplarnianych za głęboką ingerencję w różne sektory gospodarki, która może wiązać się z poszerzeniem zakresu kompetencji UE, a także uznał za właściwe uzależnienie decyzji określających ścieżkę redukcyjną od oceny pomocniczości przez parlamenty krajowe, z uwzględnieniem jej wykonalności w ramach miksu energetycznego każdego z państw członkowskich.

Trzy Parlamenti/Izby odpowiedziały, że ta kwestia nie była jeszcze omawiana.

2.11 Większość Parlamentów/Izb (20 z 35) stwierdziło, że nie ma zdania w sprawie powiązania przydziału środków finansowych UE z zachowaniem pułapów emisji CO². Sześciu respondentów opowiadało się za powiązaniem alokacji środków UE z utrzymaniem ograniczeń emisji CO², natomiast siedem Parlamentów/Izb było temu przeciwnie. Belgijska *Chambre des représentants* przyznała, że zgodność z Zielonym Ładem jest istotnym warunkiem wstępnym w przyznawaniu środków pobudzających gospodarkę.

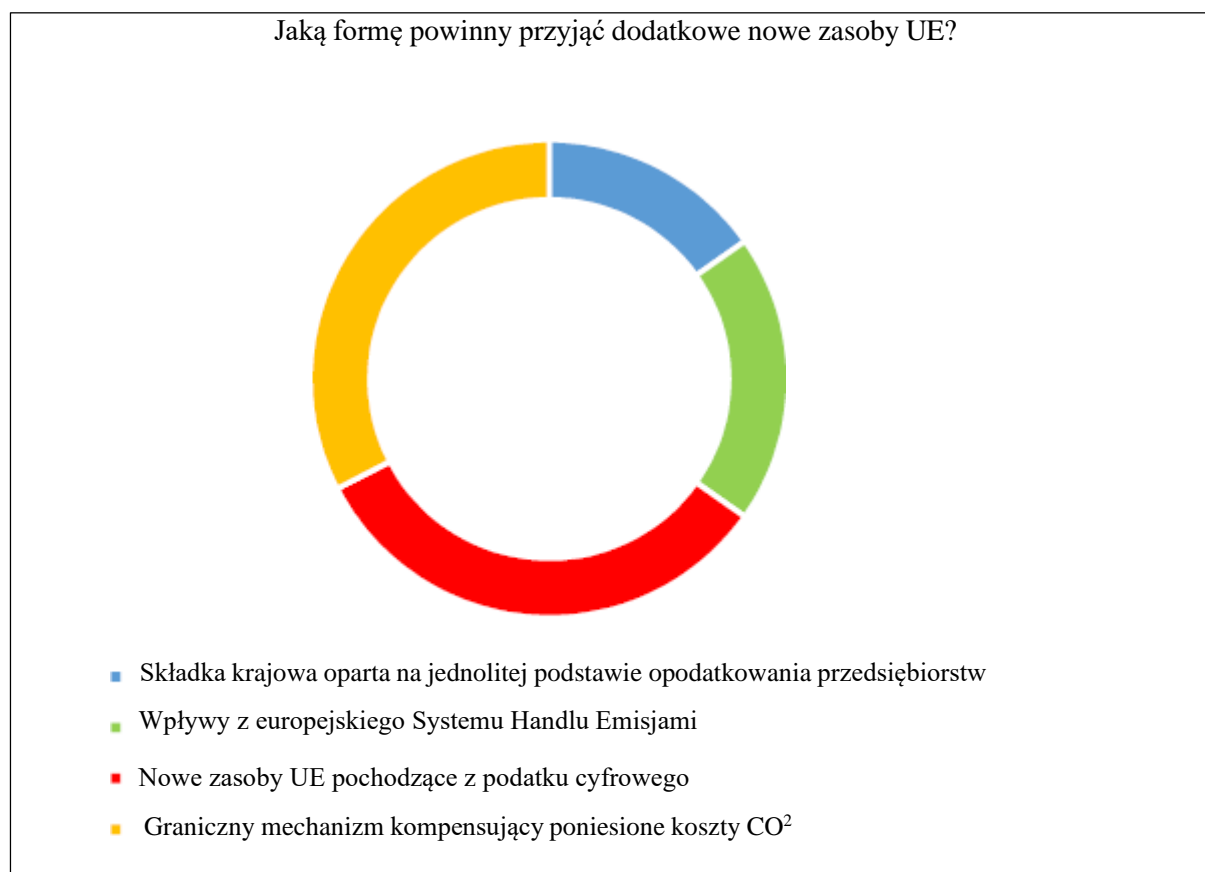
2.12.a Większość Parlamentów/Izb (20 z 27) opowiedziało się za wprowadzeniem nowych zasobów własnych UE, obok źródeł opartych na opłatach za niepoddawane recyklingowi odpady z tworzyw sztucznych, zaś siedmiu respondentów było przeciw.

2.12.b W nawiązaniu do poprzedniego pytania, 19 z 23 respondentów pozytywnie odniosło się do wprowadzenia co najmniej jednego nowego źródła zasobów własnych UE.

- Składka krajowa oparta na jednolitej podstawie opodatkowania przedsiębiorstw została wsparta przez siedem Parlamentów/Izb (bułgarskie *Narodno sabranie*, francuskie *Assemblée nationale*, niemiecki *Bundestag*, polski Sejm, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica* i Parlament Europejski).
- Wpływy z europejskiego Systemu Handlu Emisjami poparło dziewięć Parlamentów/Izb (belgijski *Sénat*, francuskie *Assemblée nationale*, luksemburska *Chambre des Députés*, niemiecki *Bundestag*, portugalskie *Assembleia da República*, rumuńska *Camera Deputaţilor*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica* i Parlament Europejski).
- Do nowych zasobów własnych UE pochodzących z podatku cyfrowego pozytywnie odniosło się 15 Parlamentów/Izb (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, belgijska *Chambre des représentants*, belgijski *Sénat*, czeski *Senát*, francuskie *Assemblée nationale*, luksemburska *Chambre des Députés*, łotewski *Saeima*, niemiecki *Bundestag*, polski Sejm, portugalskie

Assembleia da República, rumuńska *Camera Deputaților*, rumuński *Senat* i słowacka *Národná rada*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*).

- Graniczny mechanizm kompensujący poniesione koszty CO² uzyskał poparcie 15 Parlamentów/Izb (belgijska *Chambre des représentants*, belgijski *Sénat*, bułgarskie *Narodno sabranie*, czeski *Senát*, francuskie *Assemblée nationale*, grecki *Vouli ton Ellinon*, łotewski *Saeima*, niemiecki *Bundestag*, polski Sejm, portugalskie *Assembleia da República*, rumuńska *Camera Deputaților*, słowacka *Národná rada*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*, Parlament Europejski).

Pięć Parlamentów/Izb (belgijska *Chambre des représentants*, grecki *Vouli ton Ellinon*, niemiecki *Bundestag*, włoska *Camera dei deputati*, Parlament Europejski) zaproponowały dodatkowe źródła nowych zasobów własnych UE np. podatek od transakcji finansowych. Rumuński *Senat* wezwał do wprowadzenia nowych zasobów własnych opartych na opodatkowaniu dużych, globalnych firm z

branży nowych technologii i zaproponował opłatę wyliczaną od ilości informacji pozyskiwanych i wykorzystywanych przez takie firmy.

Niemiecki *Bundestag* zastrzegł, że istota nowych zasobów własnych zaprezentowanych przez Radę Europejską w lipcu 2020 r. wymaga dokładnej analizy. Fińska *Eduskunta* zaznaczyła, że jej ostateczne stanowisko w tej sprawie będzie zależało od ogólnych skutków propozycji w sprawie nowych zasobów własnych UE. Grecki *Vouli ton Ellinon* podkreślił, że w nowym systemie zasobów własnych UE należy unikać przenoszenia nadmiernych obciążeń finansowych na mniej zamożne państwa członkowskie. Maltańska *Kamra tad-Deputati* skłaniała się ku nowym zasobom własnym opartym na wpływach z europejskiego Systemu Handlu Emisjami, o ile utrzymano by je w postaci zaproponowanej pierwotnie przez Komisję Europejską w 2018 r.

Ogólnie rzecz biorąc, fińska *Eduskunta* uznała, że właściwie ukierunkowane podatki ekologiczne mogłyby przynieść korzystny efekt, ponieważ doprowadziłyby do przesunięcia działań UE na wspólnie ustalone cele klimatyczne i ekologiczne. Zaproponowała także rozważenie możliwości działań unijnych służących wsparciu finansowemu organizacji sektora publicznego i przejrzystości sektora finansowego.

Francuski *Sénat* preferował zwiększenie zasobów własnych UE, co jego zdaniem zapewniłoby ambitne WRF i powstrzymało stopniowy wzrost wysokości składek krajowych do budżetu Unii.

Parlament Europejski wyraził poparcie dla wprowadzenia koszyka nowych zasobów własnych generujących realne dochody UE na refinansowanie kosztów średnio- i długoterminowych pożyczek w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy, po to by uniknąć dodatkowej presji na budżety krajowe (z powodu wyższych składek opartych na DNB) i niepotrzebnej presji obniżającej wartość instrumentów finansowych i programów wydatkowych w ramach WRF. Wśród wyraźnie wskazanych przez Parlament Europejski nowych zasobów własnych, znalazły się (dochody z) Systemu Handlu Emisjami, podatek od transakcji finansowych, mechanizm dostosowania cen na granicach z uwzględnieniem kosztów emisji CO², opłata cyfrowa oraz wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania osób prawnych (CCCTB). Inne, potencjalne źródła zasobów mogłyby zostać poddane ewentualnej ocenie.

Polski Senat i hiszpańskie *Cortes Generales* stwierdziły, że ta kwestia nie była jeszcze omawiana we właściwej komisji i że w tej konkretnej sprawie nie przyjęto żadnej uchwały ad hoc, natomiast fińska *Eduskunta* nie była w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi ze względu na nadal toczącą się debatę w Parlamencie.

2.13.a Czternastu z 32 respondentów wyraziło poparcie dla pomysłu wstrzymania istotnej części funduszy UE, np. z Funduszu Spójności, w przypadku występowania wyraźnego ryzyka poważnych naruszeń zasady praworządności, które zagrażałyby interesom finansowym UE. Belgijski *Sénat*

wskazał, że większość członków senackiej delegacji w Federalnej Komisji Doradczej do Spraw Europejskich wsparło ten pomysł. Bułgarskie *Narodno sabranie* dodało, że zasada praworządności powinna być stosowana przy rozdziale wszelkich unijnych środków.

Parlament Europejski przypomniał swoje stanowisko z pierwszego czytania, które zostało przyjęte dnia 4 kwietnia 2019 r. i dotyczyło propozycji rozporządzenia w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, w tym zmian doprecyzowujących definicję „uogólnionych braków”.

Niektóre Parlamenti/Izby zalecały ostrożność w podejściu do tej kwestii (włoski *Senato della Repubblica*), przypominając już obowiązujące mechanizmy utrzymania praworządności (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*), i ostrzegając przed powielaniem instrumentów lub mechanizmów (polski Sejm, rumuńska *Camera Deputaților*) lub zwiększaniem warunkowości, która hamuje wykorzystanie środków (maltańska *Kamra tad-Deputati*). Rumuńska *Camera Deputaților* preferowała silny i przejrzysty mechanizm stosowany wobec wszystkich państw członkowskich na równych zasadach. Włoska *Camera dei deputati* wezwała do oceny wartości dodanej mechanizmu warunkowości wiążącego poszanowanie zasady praworządności z alokacją środków UE. Cypryjska *Vouli ton Antiprosopon* argumentowała, że wstrzymywanie funduszy unijnych należałoby rozważać wyłącznie gdyby doszło do poważnych naruszeń, dodając, że proponowane wstrzymanie środków *ex ante* wydaje się nie uwzględniać procesów i gwarancji instytucjonalnych po stronie UE.

Kilka Parlamentów/Izb omówiło tę kwestię ogólniej. Estońskie *Riigikogu* podkreśliło jak ważne jest zapewnienie poszanowania zasady praworządności we wszystkich państwach członkowskich. Rumuński *Senat* wsparł ustanowienie mechanizmu, których chroniłby budżet UE w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, które wpływają lub mogłyby wpływać na budżet UE. Fińska *Eduskunta* wskazała na wagę tej propozycji ze względu na wzmocnienie instrumentarium EU w obszarze praworządności i ochrony jej interesów finansowych. Maltańska *Kamra tad-Deputati* przyznała, że skuteczne przestrzeganie zasady praworządności stanowi warunek wstępny dla zapewnienia wystarczającej ochrony środków UE wydatkowanych w państwach członkowskich. Słoweńskie *Državni svet* wskazywało, że bezwarunkowemu stosowaniu wartości UE, w tym praworządności należy przypisać właściwą wagę, natomiast węgierskie *Országgyűlés* uznało ochronę interesów finansowych UE za wspólny cel.

O konieczności określenia jasnych i obiektywnych kryteriów uruchamiania mechanizmu „sankcyjnego” oraz ustalenia przejrzystej metodologii oceny mówiły węgierskie *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati* i francuski *Sénat*. Dodatkowo, francuski *Sénat* zaproponował by refleksję poszerzyć o dyskusję na temat zasad realizacji, z uwzględnieniem polityk nieopierających się na współpracy, w szczególności w obszarze społecznym i fiskalnym.

Z kolei polski Sejm domagał się usunięcia z projektu rozporządzenia propozycji mechanizmu wiążącego wypłaty z budżetu UE z naruszeniami zasady praworządności, i argumentował, że wprowadzenie mechanizmu wiążącego budżet UE z zasadą praworządności nie ma podstaw traktatowych.

Pięć Parlamentów/Izb stwierdziło, że nie ma opinii w tej sprawie lub że ta kwestia nie była jeszcze omawiana

2.13.b W odpowiedzi na pytanie o opinię na temat właściwej procedury uruchamiania mechanizmu w przypadku wystąpienia wyraźnego ryzyka poważnych naruszeń dotyczących zasady praworządności, które zagrażałyby interesom finansowym UE, 17 z 30 Parlamentów/Izb wybrało jedną z następujących opcji:

- Głosowanie większością kwalifikowaną w Radzie wsparło sześć Parlamentów/Izb (bułgarskie *Narodno sabranie*, holenderska *Tweede Kamer*, luksemburska *Chambre des Députés*, portugalskie *Assembleia da República*, włoska *Camera dei deputati* i włoski *Senato della Repubblica*);
- Głosowanie na zasadzie jednomyślności w Radzie wybrało pięć Parlamentów/Izb (czeska *Poslanecká sněmovna*, grecki *Vouli ton Ellinon*, maltańska *Kamra tad-Deputati* i słoweński *Državni zbor*, węgierskie *Országgyűlés*);
- Głosowanie odwróconą większością kwalifikowaną w Radzie poparło pięć Parlamentów/Izb (belgijski *Sénat*, duński *Folketing*, francuskie *Assemblée nationale* i szwedzki *Riksdag*, Parlament Europejski);

Sześć Parlamentów/Izb stwierdziło, że nie ma opinii w tej sprawie lub że dyskusje nadal się toczą albo jeszcze się nie odbyły.

Rumuńska *Camera Deputaţilor* uznała, że niezbędne są dalsze całościowe analizy propozycji, natomiast niemiecki *Bundestag* domagał się procedury głosowania, która uniemożliwiałaby zablokowanie mechanizmu przez mniejszość w Radzie i tym samym zapewniła jego skuteczność. Niemiecki *Bundesrat* wskazał, że w przypadku poważnego naruszenia dotyczącego demokracji i zasady praworządności w państwach członkowskich interwencja UE jest konieczna. Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* zaproponowały, by ten temat przedyskutować w ramach Konferencji w sprawie przyszłości Europy. Polski Sejm podkreślił, że ostateczna decyzja o zastosowaniu sankcji powinna należeć do Rady Europejskiej.

Czeski *Senát* wyraził swój sprzeciw wobec proponowanego mechanizmu decyzyjnego, zgodnie z którym propozycja Komisji Europejskiej byłaby uznawana za przyjętą przez Radę, o ile Rada nie odrzuciłaby jej większością kwalifikowaną głosów. Czeski *Senát* domagał się procedury, która z jednej strony nie dawałaby jednemu lub niewielkiej liczbie państw członkowskich możliwości

blokowania decyzji, a z drugiej strony wymagałaby jej poparcia przez większość kwalifikowaną państw członkowskich.

Cyfrowa przyszłość Europy i bezpieczna komunikacja

2.14 W obszarze AI, danych i przyszłości cyfrowej, połowa respondentów (16 z 32 Parlamentów/Izb) wymieniła stosowanie technologii cyfrowych w co najmniej jednym z następujących obszarów: administracja publiczna, edukacja i opieka zdrowotna.

W obszarze administracji publicznej, respondenci odnosili się do zastosowania narzędzi cyfrowych przy elektronicznym składaniu wniosków, regulowaniu podatków i opłat (bułgarskie *Narodno sabranie*) oraz ogólnie w e-administracji.

W odniesieniu do edukacji, większość Parlamentów/Izb zgodziła się, z tym, że liczy się edukacja cyfrowa, wzmocnienie alfabetyzmu cyfrowego w systemie edukacji (niemiecki *Bundesrat*), cyfryzacja procesu i narzędzi uczenia się (włoski *Senato della Repubblica*), odpowiedzialne badania i innowacyjność (rumuńska *Camera Deputaților*).

W przypadku sektora ochrony zdrowia, respondenci uznali, że wykorzystanie danych dotyczących zdrowia oraz sztucznej inteligencji może przyczyniać się do walki z szerzeniem się chorób zakaźnych, a dzięki cyfryzacji pomocy medycznej i usług profilaktycznych, także do zdalnej opieki zdrowotnej.

Wśród innych potencjalnych obszarów zastosowania, o których wspominały Parlamenti/Izby znalazły się przemysł i rozwój MŚP (francuskie *Assemblée nationale*, rumuńska *Camera Deputaților*, włoski *Senato della Repubblica*,) i szybsze opracowywanie szczepionek (bułgarskie *Narodno sabranie*). W tym kontekście wskazano również pracę zdalną, zdalne nauczanie, handel internetowy i e-administrację (niemiecki *Bundesrat*), cyfryzację procedury legislacyjnej, funkcjonowania sądów i prowadzenia postępowań cywilnych i karnych (Parlament Europejski), zmniejszenie obciążeń regulacyjnych i poprawę dostępu do finansowania i do rynków (rumuński *Senat*).

Z kolei zapewnienie dostępu do AI dla MŚP zostało uznane za kluczowy element pomyślnego zastosowania i rozwoju sztucznej inteligencji w Europie (niemiecki *Bundesrat*), podobnie jak jej potencjalne aplikacje w produkcji przemysłowej i w strategicznych łańcuchach dostaw (włoski *Senato della Repubblica*). W tym względzie, francuski *Sénat* wskazał, że wdrożenie sieci 5G, przy zastosowaniu europejskich standardów bezpieczeństwa, powinno ulec przyspieszeniu i że wymaga ono koordynacji na szczeblu UE celem pobudzenia, dla odbudowy, działalności gospodarczej i konkurencyjności, w tym także w sektorze MŚP.

Odnosząc się do e-administracji, estońskie *Riigikogu* zaproponowało opracowanie planu działania, który zapewniałby realizację celów z Deklaracji Tallińskiej, i uznało za istotną rewizję rozporządzenia eIDAS i wdrożenie go wraz dyrektywą usługową i rozporządzeniem o jednolitym portalu cyfrowym.

Wśród innych podnoszonych kwestii znalazły się: ochrona danych i cyberbezpieczeństwo, szczególnie w odniesieniu do dostępności wysokiej jakości danych, oraz konieczność pogodzenia wykorzystania danych z gwarancją ochrony prywatności (holenderska *Tweede Kamer*). Wspomniano również ogólnie o wspólnych bazach danych (bułgarskie *Narodno sabranie*) a w szczególności o Europejskim Obszarze Danych, ustanawiającym jednolite ramy organizacyjne, zapewniające korzystanie z danych dotyczących zdrowia w bezpieczny, przejrzysty i efektywny sposób dla ochrony zdrowia, badań i rozwoju (polski Senat).

Portugalskie *Assembleia da República* nawiązało do właśnie toczącej się debaty parlamentarnej na temat wdrażania Karty praw podstawowych w erze cyfrowej, i wyraziło nadzieję na sprawiedliwe i bezpieczne użycie nowych technologii i narzędzi cyfrowych do zarządzania cyberzagrożeniami, przygotowania planów działania do walki z dezinformacją, ochrony danych i upowszechniania sztucznej inteligencji ukierunkowanej na człowieka. Również polski Sejm przyznał, że wymiana danych ma zasadnicze znaczenie, jednocześnie podkreślając konieczność ich ochrony i zapewnienia cyber-bezpieczeństwa.

W odpowiedziach dotyczących tego zagadnienia wspomniano również o innych aspektach, np. o znaczeniu cyfrowego rozwoju na rzecz transformacji ekologicznej, cyfrowych modeli biznesowych, wewnętrznego rynku i dostosowania przepisów o konkurencji do zastosowań AI i robotyki. W tym ostatnim przypadku, maltańska *Kamra tad Deputati* postrzegając cyfryzację jako szansę na zdobycie, dzięki wspólnym ośrodkom badawczym, przewagi w kilku kluczowych technologiach wschodzących, szczególnie w przypadku dominującej chmury informatycznej i robotyki.

W niektórych Parlamentach/Izbach kwestia nie była jeszcze omawiana, dlatego nie przedstawiły opinii w tej sprawie (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, czeska *Poslanecká snemovna*, grecki *Vouli ton Ellinon*, litewski *Seimas*). Węgierskie *Országgyűlés* zauważyło, że dyskusje na posiedzeniach plenarnych i w komisjach nadal się toczą. Holenderska *Eerste Kamer* podała, że powołała grupę roboczą ds. AI; grupa powstała we wrześniu 2020 i dlatego nie przygotowano jeszcze podsumowania jej prac.

2.15 Dwadzieścia sześć Parlamentów/Izb (z 28) zgodziło się, że utworzenie jednolitego rynku cyfrowego w wyniku harmonizacji zasad dostarczania technologii i działania firm internetowych, daje szansę na odbudowę gospodarek ponieważ będzie generowało wzrost i sprzyjało tworzeniu nowych miejsc pracy.

Jedynie dwie izby nie postrzegały tych zmian jako szansy.

2.16 Większość odpowiadających Parlamentów/Izb (21 z 35) wskazała, że spotkań bezpośrednich, a w każdym razie pewnych aspektów takich spotkań, nie da się zastąpić systemami wideokonferencji; niektóre wyjaśniały, że tego rodzaju systemy powinny być używane jako rozwiązanie alternatywne, do

spotkań doraźnych lub w formatach hybrydowych, ze względu na to, że sprawdzają się w małych grupach dyskusyjnych.

Rumuńska *Camera Deputaților* dostrzegła, że komunikacja cyfrowa pomiędzy parlamentami krajowymi daje oszczędności czasu i środków, natomiast węgierskie *Országgyűlés* było zdania, że wideokonferencje powinny być formą preferowaną przy organizacji określonej liczby i typów spotkań międzyparlamentarnych.

Parlamentu Europejski nie dostrzegł przeciwwskazań do wykorzystywania narzędzi cyfrowych jeżeli takie rozwiązania są niezbędne do organizowania spotkań międzyparlamentarnych lub innych form dialogu międzyparlamentarnego. Parlament wskazał jednak, że tego typu narzędzia powinny być stosowane wyłącznie w wyjątkowych okolicznościach.

Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* wspominały o możliwościach, jakie dają takie technologie, np. możliwość łączenia się z głównymi prelegentami lub ekspertami z domu, co bez ich zastosowania nie byłoby możliwe. Dodatkowo, duński *Folketing* wskazywał, że dzięki technologiom w krótkim czasie można organizować doraźne spotkania na temat konkretnych zagadnień.

Niektóre Parlamenti wyrażały obawy co do funkcji tłumaczenia ustnego i jej ograniczeń (rumuńska *Camera Deputaților*), różnic w możliwościach technicznych, np. w szybkości sieci (łotewski *Saeima*), trudności w przeprowadzeniu ożywionych dyskusji, debat, negocjacji, przyjęcia wkładów/konkluzji oraz braku możliwości interakcji i utrzymywania kontaktów (czeski *Senát*, litewski *Seimas* niemiecki *Bundesrat*).

Niektóre Parlamenti/Izby wspominały o tym, że prace w komisjach i na posiedzeniach plenarnych prowadzone są z wykorzystaniem narzędzi do wideokonferencji (bułgarskie *Narodno sabranie*, słoweńskie *Državni svet*), a inne wskazywały na brak konsensusu w tej sprawie (holenderska *Tweede Kamer*) jak i na fakt, że jak dotąd nie przyjęto w tym względzie żadnej uchwały ad hoc (hiszpańskie *Cortes Generales*).

2.17 Czternastu z 34 respondentów opowiedziało się za opracowaniem ujednoczonego europejskiego narzędzia konferencyjnego, wzmacniającego suwerenność cyfrową UE, a 19 nie miało opinii w tej sprawie.

Respondenci, którzy odpowiedzieli twierdząco podkreślali przede wszystkim, że narzędzie powinno posiadać funkcję tłumaczenia symultanicznego oraz działać z poszanowaniem zasad ochrony danych. Węgierskie *Országgyűlés* wyraziło pogląd, że dyskusje w tej sprawie należy prowadzić wspólnie i że przed przystąpieniem do rozmów nad jakimkolwiek konkretnym pomysłem potrzebne jest przeprowadzenie oceny dobrych praktyk, zaś portugalskie *Assembleia da República* opowiedziało się za tym, by decyzje o wdrożeniu narzędzia i jego sfinansowaniu zapadły na szczeblu europejskim.

W kwestii finansowania, niemiecki *Bundestag* wskazał, że można by rozważyć model podobny do rozwiązania przyjętego do funkcjonowania Sekretariatu COSAC, natomiast grecki *Vouli ton Ellinon* zaproponował, by koszty były pokrywane centralnie przez UE.

Niemiecki *Bundestag* wskazał również, że sprawa mogłaby zostać przekazana grupie roboczej ds. wideokonferencji w kontekście Konferencji Przewodniczących Parlamentów.

Fińska *Eduskunta* odpowiedziała na to pytanie przecząco, argumentując, że opracowanie doraźnego narzędzia będzie trudne ze względu na ograniczony czas i zasoby; ponieważ zakup i eksploatacja technologii są prowadzone według uznania każdego z parlamentów, Przewodniczący mogą jedynie zarekomendować ich interoperacyjność.

Analogicznie, austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* zgodziły się, że chociaż już teraz z powodzeniem wykorzystywane jest kilka systemów do wideokonferencji, decyzja o jednolitym narzędziu byłaby przedwczesna, gdyż wybrane rozwiązanie niekoniecznie byłoby kompatybilne z wszystkimi systemami. Łotewski *Saeima* wskazał, że zamiast tworzyć nowe narzędzia, należy zbadać rozwiązania już istniejące oraz podnieść poziom bezpieczeństwa i ochrony danych.

Holenderska *Eerste Kamer* zgodziła się, że jednolite europejskie narzędzie konferencyjne mogłoby poprawić komunikację między Parlamentami, i wezwała do zapewnienia większej kompatybilności istniejących systemów lub do ustanowienia standardu europejskiego.

Synteza zbiorcza

W podsumowaniu Parlamenti/Izby zapytano o refleksje dotyczące reakcji na pandemię COVID-19 podjętą na szczeblu krajowym i UE, jak również o ocenę sukcesów i wskazanie niedociągnięć.

2.18.a Respondenci przedstawili cały szereg działań, które w ich opinii okazały się skuteczne w radzeniu sobie ze skutkami pandemii COVID-19.

Reakcje instytucji UE na skutki pandemii COVID-19 z zadowoleniem przyjęło szereg Parlamentów/Izb (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, estońskie *Riigikogu*, litewski *Seimas*, portugalskie *Assembleia da República*, rumuński *Senat*, słoweńskie *Državni svet*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica* i Parlament Europejski). Szczególną uwagę zwrócono na zdecydowane kroki podjęte w walce z kryzysem, w tym na:

- Inicjatywę SURE (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, portugalskie *Assembleia da República*);
- Środki przyjęte przez EBC, uruchomienie ogólnej klauzuli zwalniającej z odpowiedzialności w Pakcie Wzrostu i Stabilności, elastyczność w wykorzystaniu funduszy strukturalnych i poluzowanie zasad pomocy publicznej (włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*); oraz

- Większą elastyczność zasad dla sektora fiskalnego UE (estońskie *Riigikogu*);
- Utworzenie Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy (litewski *Seimas*);
- Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*);
- Systemy czasowych zwolnień z pracy (francuskie *Assemblée nationale*, portugalskie *Assembleia da República*);
- Pakiet Eurogrupy z dnia 9 kwietnia 2020 r. (portugalskie *Assembleia da República*).

Estońskie *Riigikogu* chwaliło wiodącą rolę Komisji Europejskiej w poszukiwaniach szczepionki na COVID-19, zaś grecki *Vouli ton Ellinon* uznał strategię szczepionkową UE za bardzo obiecującą zmianę i stwierdził, że zapewnienie ludziom szybkiego i niezawodnego dostępu do szczepionek pokazało jak ważna jest współpraca w ramach UE. Rumuńska *Camera Deputaților* również uznała za najbardziej skuteczne działania związane ze szczepionką.

Inne reakcje na kryzys, które Parlamenti/Izby uznały za udane dotyczyły:

- Współpracy transgranicznej (fińska *Eduskunta*, francuskie *Assemblée nationale*, grecki *Vouli ton Ellinon*);
- Dialogu (rumuńska *Camera Deputaților*) i wymiany informacji (maltańska *Kamra tad Deputati*);
- Testowania na szeroką skalę (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, luksemburska *Chambre des Députés*, polski Sejm);
- Koordynowania zamówień, zabezpieczania dostaw sprzętu medycznego i ochronnego (niemiecki *Bundestag*, słoweńskie *Državni svet* i Parlament Europejski); oraz
- Zmniejszenia uzależnienia od państw trzecich (grecki *Vouli ton Ellinon*) i większego wykorzystania technologii cyfrowych (słoweńskie *Državni svet*), w szczególności pracy zdalnej (cypryjska *Vouli ton Antiprosopon*, słoweński *Državni zbor*);
- Szybkiego przejścia na spotkania zdalne i wideokonferencje (słoweński *Državni zbor*) i ogólnie adaptacji komunikacyjnej (rumuńska *Camera Deputaților*).

Fińska *Eduskunta* wskazała wczesne i szerokie działania powstrzymujące pandemię i dostosowywanie się do sytuacji, na przykład dzięki poprawie gotowości systemów opieki zdrowotnej i zwiększaniu potencjału oddziałów intensywnej terapii. Włoski *Senato della Repubblica* podkreślał koordynację krajowych systemów opieki zdrowotnej oraz dotacje i środki pomocy skierowane do pracowników i przedsiębiorców. Grecki *Vouli ton Ellinon* wsparł utworzenie sieci wymiany danych w sprawie wyników badań pomiędzy europejskimi naukowcami. Węgierskie *Országgyűlés* stawiało na ograniczenia w swobodnym przepływie osób, specjalne przepisy dla osób starszych i narażonych, służące ochronie ich życia i zdrowia, oraz działania podejmowane dla zachowania miejsc pracy i wsparcia branż najbardziej doświadczonych przez kryzys. Maltańska *Kamra tad-Deputati* odnotowała

lokalną produkcję sprzętu medycznego i bezpośrednio zamówienia z konkretnych krajów lub od konkretnych producentów i chwaliła działania podejmowane w oparciu o dane, np. nakaz noszenia maseczek, mycie rąk czy kontrolę imprez masowych. Łotewski *Saeima* również skłaniał się ku decyzjom opartym na danych empirycznych, podejmowanym w trybie półautomatycznym. Polski Sejm chwalił państwa członkowskie za finansowanie przyznane na badania nad COVID-19.

Odnosząc się do dalszych kroków na przyszłość, litewski *Seimas* zwrócił uwagę, że Europejski Instrument na rzecz Odbudowy powinien być dostępny dla wszystkich państw członkowskich i opierać się na obiektywnych oraz realistycznych kryteriach, odzwierciedlających wpływ kryzysu, zaś austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* wezwało do rewizji i kontroli Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz inicjatywy SURE. Francuskie *Assemblée nationale* uznawało, że systemy czasowych zwolnień mogłyby służyć jako przykład społecznej Europy przyszłości.

2.18.b Wśród działań, których należałoby uniknąć w przyszłości w odniesieniu do pandemii COVID-19, większość odpowiadających Parlamentów/Izb wymieniała nieskoordynowane zamykanie granic, nieskoordynowane środki dotyczące swobodnego przepływu osób i towarów (wywołujących reperkusje na rynku wewnętrznym), jak również nieadekwatną dystrybucję podstawowych wyrobów medycznych i leków.

Inne działania, których należałoby uniknąć to według niektórych Parlamentów/Izb ograniczenia w transporcie (rumuńska *Camera Deputaţilor*) i nakładanie twardych lockdownów, zamiast ukierunkowanych i konkretnych działań służących powstrzymaniu rozprzestrzeniania się wirusa (włoska *Camera dei deputati*), dezinformacja w mediach i cięcia w programach finansowania badań i rozwoju (polski Sejm) oraz niezdecydowanie w procesie decyzyjnym (łotewski *Saeima*).

Rumuńska *Camera Deputaţilor* uznała, że Komisja Europejska z opóźnieniem informowała państwa członkowskie zarówno o stanie pandemii, jak i o planach łagodzenia jej skutków. Tę opinię podzielił także polski Senat. Węgierskie *Országgyűlés* nie zgadzało się na podejście „uniwersalne” ani na próby ignorowania kompetencji krajowych.

Parlament Europejski ubolewał nad niemożnością wspólnego działania i akcentował potrzebę wzmocnienia zarządzania ryzykiem katastrof naturalnych, gotowości i prewencji, jak również wspólnego podejścia w sprawie podróży.

Na szczeblu europejskim, włoska *Camera dei deputati* wskazała także na konieczność unikania przedwczesnego uruchamiania Paktu Stabilności i Wzrostu. Fińska *Eduskunta* stwierdziła, że niepewność prawna i niekonsekwentne stosowanie zasad nie są pożądane w Unii opartej na zasadzie praworządności.

Trzy Parlamenti/Izby nie przeprowadziły jeszcze dyskusji na ten temat lub nie posiadały oficjalnego stanowiska (belgijski *Sénat*, francuski *Sénat* i hiszpańskie *Cortes Generales*).

34 Raport półroczny COSAC